

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVII SEPTEMBER – RUGSĖJO 24 1992 Nr. 37

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

M. Mažvydo biblioteka

MAIRONIS SUGRĮŽO CLEVELANDAN

Gerardas Juškėnas

Rugsėjo 13 d. Clevelando lietuviai turėjo savitas iškilmes Kultūriniuose Darželiuose. Mūsų mieste yra pasaulio retenybė – daugelio tautų kultūriniai darželiai.

Šimtmečio pradžioje šio miesto žymus sūnus John D. Rockefeller padovavo miestui parko slėnį, kurio apačia praveistas kelias – Rockefeller bulvaras. Trys tiltai virš to slėnio irgi buvo pastatyti J.D. Rockefellerio lėšomis.

Po I-jo pas. karo miestas pakeitė bulvaro vardą į Liberty Blvd. ir šalia jo pasodino medelius užjūryje I pas. kare žuvusiems veteranams pagerbti. Medžiai tebeauga, bet prie jų buvusios varinės lentelės su veteranų pavardėmis išnyko. Prapuolė ir Liberty Blv. Dabar vadinasi Martin Luther King.

To slėnio šlaituose su laiku pradėjo kurtis įvairių Clevelande gyvenančių tautybių kultūriniai darželiai – išpušti gėlėmis, fontanais bei tų tautų kultūrinių veikėjų paminklais. Visos tos tautybių organizacijos sudaro Clevelando Kultūrinių Darželių Federaciją. Kasmet viename iš tų darželių rengiama šventė – Vieno Pasaulio Diena. Šiomet ji teko lietuviams.

Tenka pastebėti, kad

pastarąjį dešimtmetį būta nuosmūkio – iš daugelio darželių buvo pavogti paminklų biustai ir jų aplinka liūdnai atrodė. Tas neaplenkė ir amerikiečių darželio – dingo Lincolno biustas.

Visi kultūriniai darželiai yra miesto priežiūroje. Pastaruoju laiku susigriebta darželius atgaivinti. Parkų direkcija vėl pradėjo tvarkyti medžius, sodinti ir prižiūrėti gėles bei žolynus.

To impulso paskatinti tautinių darželių vadovai sukruto atkurti paminklus. Tiesa, dabar nenaudojamas varis, nes skulptoriai kuria nemetalinius biustus ir statulas. Lietuvių kult. darželiai anksčiau atstatė dr. J. Basanavičiaus ir dr. V. Kudirkos paminklus. Šiomet iškilmingai buvo atidengtas trečias – didžiojo Lietuvos poeto Maironio paminklas, kurį sukūrė skulptorius Juras Palukaitis.

Sekmadienio iškilmes pradėjo Lietuvių Darželių dr-jos pirmininkas Vincas Apanius, pakviesdamas pranešėją Dalią Bankaitienę. Sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai. Clevelando Kult. Darželių Federacijos pirmin. Alf. D'Emilia sveikino visus į iškilmes atvykusius.

Miesto meras Michael White ir rašytoja Aurelija Balašaitienė atidengė Maironio biustą, o kun. Gedi-



Lietuvos jautos prie St. John – U.S. Virgin salų.

Pr. Karaliaus nuotr.

minas Kijauskas, SJ jį pašventino. Poetas Maironis buvo svečiams pristatytas Aurelijos ir Jūratės Balašaičių.

Clevelando meras M. White perskaitė Vieno Pasaulio Dienai skirtą proklamaciją, kartu pabrėždamas, kad Rockefellerio parko kultūriniai darželiai turės geresnę priežiūrą ir apsaugą. Ir iškilmėse dalyvavo Clevelando policijos dviratininkai, Universiteto srities policijos atstovai ir Erie paėzerio valst. parkų apsaugos atstovai.

Meninę programą pritarė gitaru atliko svečias iš Lietuvos dainin. Vytautas Kemagis. Prie Maironio paminklo per iškilmes

OKINĖ PAGALBA LIETUVAI

Lietuvos Ambasada Washingtono praneša, kad šiandien ambasadorius S. Lozoraitis pasirašė susitarimą JAV Žemės ūkio ministerijoje, kuris įgalins Lietuvą už JAV kreditus nupirkti maždaug 43,000 metrinių tonų sojos rupinių. Dešimties milijonų dolerių kreditai, pateikti Lietuvai lengvatinėmis sąlygomis apmokės ne tik už sojos rupinius, bet ir dalinai už transporto išlaidas.

Sojos rupinius numatoma pirkti maždaug už savaitės, todėl dar neįmanoma tiksliai nustatyti kiek tonų bus galima įsigyti už kreditus, nes sojos rupinių kainos diktuos rinka. Sojos rupiniai bus pervežami dviem laivais, kurie turėtų Lietuvą pasiekti iki šių metų galo.

Šių metų pradžioje į Lietuvą atplaukė trys laivai su 100,000 metrinių tonų pašarinių grūdų, kuriuos Amerika padovanojo iš savo atsargų.

Lietuvos Ambasada praneša, kad keturi Lietuvos atstovai dalyvaus metinia-

budėjo Clevelando Pilėnų skautų tunto garbės sargyba. Iškilmės užbaigtos Maironio – Lietuva Brangi giesme ir vaisėmis žemutinėje – J. Basanavičiaus aikštelėje.

Red. pastaba

Turime gerų nuotraukų. Jos kiek pavėlavo ir bus atspausdintos kitam Dirvos numerįje.

me Tarptautinio valiutos fondo ir pasaulinio banko suvažiavime Washingtono rugsėjo 22-24 d.d.

RUSIJA PANAIKINS PASUS

Rusijos vidaus reikalų ministerija žada panaikinti vidaus pasus. Tuo pačiu bus panaikinta 60 metų veikusi sovietinė gyventojų apsigyvenimo kontrolės sistema. 1994 m. pasai bus pakeisti asmens liudijimais, kuriuose nebus žymima tautybė, vedybinis statusas arba nusikaltimai.

Iki šiol visi Rusijos gyventojai nuo 16 m. amžiaus privalo turėti vidaus pasus. Jų neturintieji buvo laikomi nusikaltėliais. Sovietiniai arba rusiški vidaus pasai rodo asmens tapatybę ir leidimą apsigyventi jiems skirtose vietose. Pasai irgi reikalingi perkant lėktuvo bilietus, registruojant vedybas ir sveikatos patarnavimams gauti.

Leidimai apsigyventi buvo įvesti jau caristinės Rusijos laikais, su tikslu kontroliuoti gyventojų judėjimą plačioje imperijoje. Tokia sistema vėl buvo atgaivinta Stalino 1932 m., kad sustabdytų išbadėjusių valstiečių plūdimą į miestus ir laikyti gyventojus nuolatinėje priežiūroje.

Kelionėms į užsienį rusai gaus užsienio pasus. Užsieniečiai, apsigyvenę Rusijoje, gaus laikinus asmens liudijimus, kurie kaštuos iki \$150 metams.

Ger. J.



Nuotraukoje Kristina Čepauskienė, Sausio 13 d. šūviu sunkiai sužalota ir apdovanota Vyčio kryžium prieš išvykstant į JAV Mayo klinikas, Minesotoje, tolimesniam gydymui. Iš kairės: Kauno miesto tarybos pirmininkas Vigintis Grinis, U.S.B.F. Audronė Pakštienė, Kristina ir Viktoras Čepauskai, Marylin ir Peter Solinger – dabartiniai jos globėjai gydymosi metu.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• RUGSĖJO PRADŽIOJE BUVO PRANEŠTA, KAD PAGALIAU RUSIJOS NEPAPRASTAS IR ĮGALIJOTAS AMBASADORIUS NIKALŲJUS OLERTYŠOVAS Vyt Landsbergiui įteikė skyriamuosius raštus.

Rusija, kaip pastebi Lietuvos laikraščiai, ambasadą Lietuvoje atidaro viena iš paskutiniųjų. Pati Maskva tokį vėlavimą aiškina, kad tai lėmė ne politinės priežastys: stigę lėšų ir darbuotojų. Pats naujasis ambasadorius įteikiant raštus pasakė: "Rusijos vadovai įsitikinę, jog ambasadą darbą Lietuvoje padėsias stiprinti dviejų valstybių geros kaimynystės ir bendradarbiavimo ryšius".

Kurioj Vilniaus miesto dalyje įsikurs Rusijos ambasada dar neaišku. Iš praktikos žinoma, kol dar "gyva" buvo Sovietų Sąjunga, jos ambasadų visur buvo didelės, aptvertos aukšta tvora...

Kada buvo pasiūlytas remontuojamas pastatas Vilniaus gatvėje, Karininkų namai arba pastatas prie Vidaus reikalų ministerijos, buvo atsakyta, kad jie netinkami ambasadai.

• AŠTUONIŲ KARO LAIVŲ, PRIKLAUSANČIŲ NATO vadovybei vizitas į Klaipėdą, nėra eilinis manevravimas. Tai reiškia nauja ir mus raminanti įvykį. Ypač, kad tuo pačiu metu Vilnių lanko ir NATO jūrinių jėgoms vienas iš vadovų admiralų.

Gal dėl šių, o gal ir dėl kitų priežasčių, Klaipėdoje jau ne pirmą kartą platinami Lietuvai ir lietuviams nedraugiški lapeliai, kuriuose rašoma, kad atėjęs laikas ne gintis, bet pulti.

• BALTIJOS VALSTYBIŲ – LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KARINIŲ ŠTABŲ POSIDŽIUOSE, dalyvaujant NATO atstovams, buvo svarstyta reikalas ne įsijungimo į tą karinę sąjungą, bet į nuoširdų bendradarbiavimą, kaip su atskiru vienetu. Todėl ateityje Baltijos valstybės turės tarpusavyje glaudžiau ir vieningiau dirbti.

• PRAEJUSIA SAVAITĖ RAŠĖME, KAD DABAR VILNIUJE YRĄ TRYS UNIVERSITETAIR IR MINĖJOME, KAD DALIS VILNIEČIŲ TUO DIDŽIUOJASI.

"Tiesos" dienraštyje buvo atspausťas pasikalbėjimas su profesorium Jonu Kubiliūn, kuris virš 32 metų buvo Vilniaus universiteto rektorius. Jis, tarp kitų klausimų, buvo paklaustas: Kaip jums atrodo, ar mums reikia tiek daug universitetų? Atsakymas buvo toks: Geriau apie tai nešnekėkime. Šitaip negalima elgtis, aukštosios mokykloms – tai meškos pašlauga.

Kaip žinia, profesorius ir rektorius Jonui Kubiliui, darniai dirbant su kolektyvu, pavyko Universitetą padaryti pasaulinio garso aukštąją mokyklą. Todėl ir jo pažiūra, kad jungiantis, o ne skaldantis daug daugiau atsiekiama.

• IŠ ITALIJOS VYRIAUSYBĖS ATĖJO ŽINIŲ KAD IR JIE Lietuvai teikia ekonominę pagalbą. Toji pagalba vertinama 1 milijono ir 800,000 dolerių suma.

• DABAR LIETUVOJE RUOŠIANTIS SEIMO RINKIMAMS VISI SUSIGRUPAVIMAI, YPAČ TURINTIEJI POLITINĮ ATSPALVĮ, APIE SAVĘ DUODA DAUGIAU ŽINIŲ. Apie kai kuriuos iš jų pakalba ir Vilniaus radija. Štai rugsėjo 16 buvo kalbama apie socialdemokratų. Lietuvoje, tampa susiorganizavusių socialdemokratų, esą tik apie 500 šimtus. Partijos nariais apie 15 % yra buvusių komunistų. Eidami į rinkimus išstatys 74 kandidatus. Pasisakydami kokios konstitucijos jie nori – minėjo, kad Lietuvoje būtų parlamentinė vyriausybė.

• KAZIMIERA PRUNSKIENĖ, Aukščiausiojo Teismo pripažinta, kad ji savanoriškai bendradarbiavo su KGB, tuo netik nepripažįsta, bet ir laiko, kad tai padaryta sufabrikuotais įrodymais.

• DALIS LIETUVOS GYVENTOJŲ, PABRANGINUS komunalinius patarnavimus, už juos iš viso nemoka mokesčių. Skundžiamasi, kad iki šiol tokių mokesčių jau nesumokėta net 27 milijonai rublių.

• AR TIKRAI TAIP BUS, KAD LIETUVOS KATALIKŲ DVASIŠKIAI NEGALĖS BŪTI RENKAMAIŠ Į BŪSIMĄ SEIMĄ – atseit jiems bus uždrausta kandidatuoti.

Vilniaus archyviskupas metropolitas Audrys Bačkis rugsėjo 10 d. pasisakė, kad yra daug gerų vyrų ir moterų, kurie pilnai gali pavaduoti dvasiškius juos paliekant kilnioms dvasiškių pareigoms. Ir jis ragino, kad nuošalyje stovintieji nuo politinio valstybinio darbo civiliai katalikai tuoj pajudėtų ir savo pareigas valstybei jau šiuose rinkimuose atliktų.

Kol kas Lietuvos katalikų bažnyčios vadovybės oficialaus pareiškimo tuo reikalu dar nėra, bet archyviskupo A. Bačkio pasisakymas daug reiškia.

Iki šio laiko Lietuvos seime labai aktyviai reiškėsi prelatas Svarinskas, taurus dvasiškis ir gilus patrijotas. Gaila, jei ir jam tie nedalyvavimo varžtai būtų pritaikyti.

• PO KARO LAIVŲ VIZITO, BALTIJOS VALSTYBIŲ KARINIŲ ŠTABŲ POSIDŽIŲ SU NATO STEBĖTOJAIŠ šios savaitės bėgyje į Briuselį, NATO centrą, vyksta ir V. Landsbergis. Ir dabar ryškėja, kad Baltijos valstybės laikomos labai svarbia strategine juosta, apie kuria jau anksčiau buvo užsiminta.

• LIETUVOS APSAUGOS MINISTERIS PRANEŠĖ, kad rusų kariuomenės iš Lietuvos išvedimas jau prasidėjęs.



Tautos šventės minėjime Los Angeles: prie pianino muz. Viktoras Ralys. Iš kairės: Gražina Raibienė, sk. pirmininkė Liucija Mažeikienė, rež. Petras Maželis, meninę dalį atlikę aktoriai Ema ir Vincas Dovydaičiai, vėliavų pakėlimo ceremonijas pravedęs Los Angeles šaulių kuopos pirm. Juozas Pažėra, solistė Janina Čekanauskienė ir aktorius Amandas Ragauskas.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS LOS ANGELES MIESTE

Rugsėjo 8-ios minėjimų rengimas čia jau tapęs ALT S-gos Los Angeles skyriaus tradicija, šiais metais buvo surengtas rugsėjo 6 d. Pradėta vėliavų pakėlimu šv. Kazimiero parapijos kieme. Dalyvavo ramovėnai, birutietės ir šauliai. Vadovavo Juozo Daumanto šaulių kuopos vadas Juozas Pažėra. Po pakėlimo, su vėliavomis žygiuota pamaldoms: į šv. Kazimiero parapijos bažnyčią. Iškilmingas šv. Mišias atnašavo klebonas prel. dr. Olšauskas. Šventei pritaikytą pamokslą pasakė svečias iš Lietuvos, Skuodo parapijos klebonas kun. Stasys Anyžis. Giedojo parapijos choras vedamas muz. Viktoro Ralio ir solo – sol. Janina Čekanauskienė. Po pamaldų rinkomės į parapijos salę oficialiam šventės minėjimui.

Minėjimą atidarė A.L.T. S-gos Los Angeles skyriaus pirmininkė Liucija Mažeikienė. Pasveikinusi susirinkusius, p-kė pakvietė sol. Janiną Čekanauskienę ir muz. Viktorą Ralį sugiedoti JAV Himną ir svečių kun. St. Anužį sukalbėti invokaciją. Savo išanginiame žodyje Liucija Mažeikienė priminė, kad ši šventė buvo pavadinta Tautos Švente 1930 metais, kai Lietuva minėjo Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktį. Šiandieną, Lietuva, nors jau laisva ir nepriklausoma, vis dar reikalinga mūsų paramos. Mūsų darbas dar nėra baigtas. Mes turime ir toliau su ta pačia energija ir pasišventimu dirbti, kad galėtume pagelbėti Nepriklausomai Lietuvai. Po to, p-kė pakvietė prie mikrofono pagrindinį



Petras Maželis

šios dienos kalbėtoją režisierių Petrą Maželį, kurio te ma būsianti "Rugsėjo 8-ji istorijoje, dramoje ir poezijoje".

Petras Maželis, pereidamas iš vieno žanro į kitą ir į tarpusipindamas istorinių žinių, nuo šios temos nenukrypo. Pradėdamas istoriją pasakė, kad minėdami Rugsėjo 8-ją, turime prisiminti du brolius Kęstutį ir Algirdą ir du pusbrolius Jogailą ir Vytautą.

Abu broliai, valdydami Lietuvą, gražiai sugyveno, kovose vienas kitam padėdavo ir broliškai gyvendami, sugebėjo ne tik apsaugoti tėvo Gedimino palikimą, bet ir toli praplėsti valstybės ribas.

Perėjęs į kitą žanrą, Petras Maželis pademonstravo savo profesinius aktorius sugebėjimus skaitydamas poeziją ar dramą. Skaitytos

ištraukos iš Maironio dramos monologas "Kestučio mirtis", iš Anatolijaus Kairio dramos "Krikšto Vanduo" ir iš Balio Sruogos dramos "Milžino Paunksnė".

Grįžęs prie istorijos, prelegentas atpasakojo kaip Lietuvoje buvo paminėta Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktis, kai Vytauto Didžiojo bareljefas, skambant bažnyčių varpams, buvo nešamas, per kaimus ir miestelius. Petras Maželis savo kalbą montavė, baigė šiais žodžiais "Šiandien, mūsų šventojo karžygių ir kankinių Lietuvoje turime dar vieną Vytautą, kovojantį už Lietuvos ateitį, dedantį visas pastangas suvienyti visus geros valios lietuvius į vieną tautinį religinį ir ekonominį stiprią valstybę. Žygiuokime su Vytautu ir mes". Ačiū.

Ši, mūsų minėjimuose naujovė, buvo įvertinta ilgais plojimais. Meninėje dalyje, Los Angeles Dramos Sambūrio aktoriai Vincas Dovydaičis ir Amandas Ragauskas perskaitė ištrauką iš Krėvės-Mickevičiaus dramos "Skirgaila". Vaidindamas vaidylą, V. Dovydaičis labai įtikinamai pavaizdavo kaip jautriai ir skaudžiai vaidyla pergyveno padėtį, kurioje jo dainos ir patarimai jau buvo nebereikalingi kietam ir savimi pasitikinčiam Skirgailai, kurį vykusiai pavaizdavo A. Ragauskas.

Programa baigta Antano Miškinio eilėraščiu "Lietuva brangi", kurį meniškai padeklamavo aktorė Ema Dovydaičienė.

Sekė pirmininkės padėkos žodis ir Lietuvos himnas, kurio garsams nuskambėjus, pakvietė visus pasivaišinti.

F. M-tis

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SEIMO RINKIMAI IR IŠEIVIJA

Juozas Žygas

Savaime aišku yra manančių, kad lietuiviai gyvenantieji Lietuvoje, turi teisę spręsti jos likimą. O išeivijos pareiga, tai net varo nepaklausus pinigų dalinti. Nėra išeivijos leidinio, kuriame kas savaitę – nebūtu įvairių prašymų iš Lietuvos.

Turiu atskirą papkę tokiems prašymams, jų yra įvairių ir dažniausiai reikalingi. Aiškumo dėlei keletas ištraukas čia paminėsiu. "Gelbėkime Šv. Jono šventovę! (...) Daugiau tikėtis pinigų iš vyriausybės negalime, taigi, visa viltis susilaukti Jūsų pagalbos. (Tėv. Žib. 1992.VII.14)". Sekančią dieną randame: "SUNKI KALINIŲ PADĖTIS (...) šios autentiškos žinios, gautos iš Lietuvos, turėtų atkreipti ir užsienio lietuvių dėmesį. (Dr. 1992.VII.15)". O dar dieną vėliau skaitome: "(...) išspausdintas Lietuvos Politinių Kalinių Sąjungos prašymas padėti jiems įsigyti kopijavimo mašiną ryšio su gausiais skyriais Lietuvoje palaikymui. (Dr. 1992.VII.16)". Šiuo tenorėjau parodyti įvairių prašymų gausą, visai neapsiimdamas jų reikalingumo spręsti.

Tai tik trijų dienų ir dalis prašymų, tad kas gali sakyti, kad išeivija neturi savo ir vaidmens Lietuvos atstatyme. Jeigu turi pareigą – tai turi ir balsą turėti. Čia labai tinka amerikietiškas pasakymas: "No taxation without representation". Jeigu nėra išeivijos atstovo aukščiausioje taryboje, tai bent išeivijos balsą turi girdėti. Turėtų pasibaigti tie laikai, kuomet kiekvieną deputatą glėbėsčiavome ir apdovanojome. O jie grįžę, išeiviją varžančius įstatymus projektavo. "Kad tik Lietuvėlės neišpiktų".

Nereikia užmiršti, kad toks nusistatymas daugiausiai ėjo iš kairiojo sparno. Tai išeivija irgi turėtų prie to prisidėti, kad kairysis

sparnas nesustiprėtų. Turime žinoti, kad kaip tik ten yra visokie: "persitvarkiusieji" ir kepures pakeitusieji susispietę. O jų tarpe dar yra daug tokių, kurie į Mas kvos pusę dairiasi.

Vadinamoji opozicija su to paties vardo organu, kuris yra leidžiamas liūdnai pagarsėjusio rašytojo Vyt. Petkevičiaus. Nėra opozicija vakarietiška prasme, bet nenubastų strybų ir galbūt buvusių KGB-tų sambūris. Tai galime išskaityti iš kiekvienos jų organo eilutės.

Kas būtų – jeigu tokie žmonės arčiau valdžios stovėtų? Tik maža dalis Amerikos lietuvių tiesioginiai rinkimuose tedalyvaus. Ka dangi beveik visi iki 43 m. amžiaus yra automatiškai išjungiami, kaip gimusieji JAV-bėse. O ir kitiems yra įvairių užtvartų pristatyta. Tad ir nenuostabu, kad besistengiančius pilietybę atgauti – palaiko norinčiais "Lietuvėlę apiplėšti". Tai vis tie, kurie saugo savo buvusias privilegijas ir teisę į "privatizaciją". Bet tie, kurie turi balsavimo teisę, tai turėtų ją 100% pasinaudoti. Išeivija yra pakankamai susipratusi, tad nėra reikalo nė aiškinti, už ką balsuoti reikia. Labai svarbu, kad kairieji savo pozicijų nepraplėstų!

DLDP (vardą pakeitusi komunistų partija), savo žinioje turi seną aparatą ir partijos turtą. Apie 90% Lietuvos periodikos yra buvusių komunistų rankose. Pasinaudodami sunkia dabartine padėtimi, jie nesivaržydami šmeižia vyriausybę ir trukdo jos darbą. Ir žmonėms aiškina, kad su buvusią sąjungą reikia rasti bendrą kalbą. O generolai tai girdėdami, su kariuomenės išvedimu neskuba. Nors tiesa, žadėti žada, bet kol kas nuo pažadų dar nėra toli nueita.

Spalio 25 d. rinkimai, gali tame turėti lemiamą vaidmenį. Jeigu tauta stip-

A.P.P.L.E. SUGRĮŽO Į LIETUVĄ

Ritonė Rudaitienė

Laisvai verčiant, A.P.P.L.E. reiškia "Amerikos mokytojai Lietuvos mokyklai". Tai yra amerikiečių profesionalų mokytojų tinklų, kurio tikslas – įsigyti patirtimi ir žiniomis pasidalinti su kolegomis Lietuvoje.

A.P.P.L.E. steigėja ir širdis yra Vaiva Vebraitė – Gustienė, einanti generalinės direktorės pareigas. Nariai – įvairių sričių pedagogai, profesoriai ir mokslo įstaigų darbuotojai, kurių metinis nario mokestis suteikia galimybę leisti infor-

macinį leidinį savo nariams, šiek tiek pasireklamuoti profesiniuose žurnaluose ir, kiek sąlygos leidžia, užprenumeruoti ir nusiųsti Lietuvos mokytojams kai kurią profesinę literatūrą ir medžiagą. A.P.P.L.E.



A.P.P.L.E. lektorių priėmimo Švietimo ir kultūros ministerijoje: Dana Kurkulienė, Darius Kuolys, Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministras, Ritonė Rudaitienė ir Antanas Kiveris, Lietuvos mokytojų kvalifikacijos instituto direktorius.

programas ir seminarus remia Jungtinių Valstijų informacijos agentūra (U.S.-I.A.) ir Lietuvių Fondas.

Antrasis A.P.P.L.E. seminaras šią vasarą vyko Vilniuje ir Šiauliuose dviem srautais. Pirmasis srautas – liepos 13-24 dienomis ir antrasis – liepos 27 – rugpjūčio 7 dienomis. Penktąją savaitę darbas buvo tęsiamas Klaipėdoje.

Šiauliuose paskaitas skaitė 23 svetimų kalbų specialistai, Vilniuje dirbo virš 50. Čia buvo dėstoma švietimo vadyba, visuomeniniai mokslai, specialioji pedagogika, muzikos mokymo metodika, iki mokykli-

ministras Darius Kuolys, viceministras Vincentas Dienys ir Tautybių departamento direktorė Halina Kobleckaitė.

Kursų rengėjus ir dėstytojus atskiruose priėmimuose pagerbė Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys bei J.A.V. ambasadorius Lietuvoje Darryl N. Johnson.

Kursų programa prasižėdė 9:00 val. ryto ir baigėsi 6:00 val. vakare. Taip pat buvo paskirtas laikas dienoraščio rašymui, darbui grupėse, diskusiniams būreliams ir pasirinktiesiems už

(Nukelta į 4 psl.)



Vaiva Vebraitė – Gustienė, A.P.P.L.E. gen. direktorė, dr. Dainius Puras, Universitetinio vaikų psichinės sveikatos Centro mokslinis vadovas ir Rosita Bieliūnaitė, spec. pedagogikos mokytoja.

IŠ KELIONĖS APIE PASAULĮ

Gediminas Pilaitis

Gavome porą laišku – reportažų iš Lietuvos jachtos "Lietuva" kuri yra pakeliui į Australiją savo kelionėje aplink Pasaulį.

Reportažai rašyti "Lietuvos Rytui" tačiau davė sutikimą talpinti medžiagą ir Dirvoje.

Kai turi medžiagą ne Lietuvos skaitytojams gali skambėti primityviai, bet jo paties žodžiais galima naudotis kaip medžiagą. Manau, kad Dirvos skaitytojams būtų įdomu.

Su geriausiais linkėjimais Romas Veitas

To rašinio dalį, kur negalėjome įskaityti išleidę, ir spausdiname.

Dirvos redakcija.

Nemaloni pažintis su Virginų salų rifais, priverčiusi mus San Kroiso uoste ištisą savaitę remontuoti apgadintą jachtos falškilį. Dar kartą patvirtino žinomą tiesą – Karibų jūra nėra lelijų prižėlęs vandens telkinys. Šaltavandenių kraštų buriuotojams, menkliau pažįstamose tropinėse platumose patariama elgtis itin atsargiai. Apie tai mums nuolat primena neįprasti potvyniai ir atoslugiai rifais išmargintų pakrančių zonos, staigūs vėjo gūsiai, akies mirksniu peraugantys į sautulingas audras. Visur, o juo labiau tropikuose verta pagarbiai žvelgti į nesutramdomą vandens stichiją.

Palikę San Kroise salą, neilgai mėgavomės apgaulinga Karibų jūros ramybe. Priartėjus prie Kolumbijos pakrančių, dangų aptraukė švininė debesų marška, vėjas sustiprėjo iki 30 metrų

per sekundę. Risdami putojančių bangų keteromis, džiaugėmės, kad šįsyk nereikia plaukti prieš vėją. Šiaurės jūroje panašaus įniršio bangos tris paras smugiavo į nosį tą jūrligės simptomais praturtintą malonumą išiminė ne vienas mūsų igulos narys. Tiesa, šiaurės platumose nekan-kindavo tokia alpi kaitra. O štai Karibų jūroje iš tiesų velniškai karšta. Buriuotoją, ilgai išstovėjusį prie vairo, kai saulė be atvangos kalą į viršugalvį, o po to išliuogusi į jachtos vidų, kur temperatūra neretai pakyla iki 38 laipsnių šilumos, norom nenorom apninka nostalgiski mirazai. Ir jau pats nepajunti, kaip mintimis nuklydęs į gimtinę godžiai mauki pieną iš aprasojusios molinio ąsočio arba pliuškeniesi kokiame nors gėlavandeniame ežeriukstyje. Tokiom vizijom svajojame įvairiai. Pavyzdžiui Jonas Limantas jau įpratęs vidudienį apsišlakstyti jūros vandeniui, nusitirina pridžiūvusią druską rankšluosčiu ir jaučiasi pakan-kamai žvalus. Gėlas vanduo jachtoje taupomas. Naudojame jį tik maistui ir būtiniausiems asmeninės higienos poreikiams.

Virginų salyne mus šiek tiek pristabdė ne tik jachtos remontas, bet ir ciklonai grėsmingai kirtę jūrlapyje nubrėžtą kursą. San Kroise įsikūręs tautietis Benediktas Karalius sakė, jog uraganiniai vėjai Mažųjų Antilų platumose – visiems

įprastas gyvenimo reiškiny. Kiek blogiau, kai uragano epicentras užkloja kokią nors salą arba žemyno pakrantę.

Matėme daug iki šiol nepašalintų griūvenų, išlaužytų palmių. Mikroskopinė salelė uragano padariniams likviduoti iš JAV vyriau-sybės gavo apie trilijoną dolerių, įskaitant pinigines kompensacijas žmonėms.

Ilgiau buriuojant vandenynne, visada atsiranda didesnių ar mažesnių problemų. Nesmagu, kad drėgmės pritvinkusioje tropikų atmosferoje korozijai pasiduoda net iš nerūdijančio plieno pagamintos jachtos detalės. Dar nemaloniau ėmė girdžėti vidinės jachtos pertvaros. Senutė "Lietuva", pasak kapitono Stepino Kudrevičiaus, nuvargusi, bet mes tikime, jog šios kelionės vargus ji dar kaip nors išters.

Toliau plaukdamis Kolumbijos pakrantėmis be ypatingų nuotykių nusigavome iki Panamos. Kolono uoste kapitonas Stepinas Kudzevičius su savo pirmuoju padėjėju Ričardu Ramanausku net keturias dienas tvarkė su imigracijos, maitinimo tarnybomis susietus formalumus. Reikėjo užpildyti krūvą įvairiausių dokumentų, kurių čia reikalauja iš Panamos kanalų plaukiančių jachtų. Pareigūnų pedantiškumas šiek tiek nustebino – nepasitikėdami mūsų dokumentais, patys kruopščiai išmatavo jachtą, patikrino patalpas, variklį. Prisiminėme Kilio kanalą, kur ne mažiau pedantiški vokiečių agentai panašius reikalus sutvarko per pusvalandį. Klok 20 dolerių ir plauk kuo greičiau!

Kiekvieno aplink pasaulį plaukiančio buriuotojo svajonė – aplenkti labiausiai į pietus nutolusius Amerikos ir Afrikos žemynų iškyšulius. Įdėmesnis skaitytojas, ko gero, paklaus, kodėl tokion kelionėn išsiruošusi "Lietuvos" jachta neplaukia aplink Horną Rago – visų pripažintą okeaninio buriavimo Everesto. Apie tai galvojome! Labai norėjo pasiekti Horną prisiekęs buriuotojas Ričardas Ramanauskas. Jam pritarė ilgametis Lietuvos buriavimo rinktinės narys Linas Ivanauskas. Vėliau, viską nuodugniau pasvėrus, nutarta nerizikuoti ir plaukti į Ramųjį vandenyną per Panamą. Iš daugiamečių meteorologinių prognozių galima spręsti, jog lenkdamis Horną tokiu metu, neišvengiamai patektume į stiprių priešinių vėjų ir srovių zoną. Blaiviai įvertinome jachtos amžių ir technines



U.S. – Baltic Foundation President Linas Kojelis discusses Baltic political developments with Dr. Marius Saulauskas, Chairman, Lithuanian Liberal Union.

galimybes. Be to, reikalai susiklostė taip, kad jau mėnesiu atsiliekame nuo planuoto kelionės grafiko. Gal Horną pasveikins kiti Lietuvos buriuotojai, nors rimtesnių pretendentų kol kas ne tiek jau daug. Nebent kaunietis Ignas Miniotas su savo "Laisve" ryžtųsi tokiam reisui. Šiemet jis irgi ketino plaukti aplink pasaulį, bet po Kolumbo regatos planai, matyt, pasikeitė. Mūsų žiniomis "Laisvė" pasuko namų link ir rugsėjo pradžioje turėtų atsirasti Klaipėdoje.

O mes tuo tarpu kiurkso me Panamoje. Šalia uosto farvateris, kuriuo laivai per kirtę garsųjį kanalą, išvairuoja į Ramųjį vandenyną.

Panamos Kanalas, dar 1913 metais išraustas per

tropiniais miškais apžėlusius kalnagūbrius, atrodo gana išpūdingai.

Panamoje netrūksta prabanga tviskančių vietelių. Bet mūsų turistiniai maršrutai dažniausiai nusidriekia per šiurpokus lušnyų kvartalus, kur ir velnias koją nusilaužtų. Kolono mieste užsieniečiams leidžiama vaikštinėti tik centriniu S. Bolivar prospektu. Žingsnis į šalį ir tave tuoj pat sustabdys iki dantų ginkluotas policininkas arba koks nors geranoriškai nusiteikęs pilietis. Kalba tokiais atvejais trumpa – "neikiš nosies į lūšnynus". Smalsuolis geriausiu atveju ten gali netekti laikrodžio, blogiausiu – gyvybės. Su jau-

(Nukelta į 12 psl.)

A.P.P.L.E. SUGRĮŽO Į LIETUVĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

siėmimams. 7:00 val. vakare vyko kultūrinės programos: koncertai, etnografinių ir folkloro ansamblių programos, video filmai, parodos, talentų pasirodymai ir pan.

Dalį šių programų atliko svečiai iš Amerikos. Jie, kartu su Lietuvos mokytojais dainavo jungtiniame chore amerikiečių kompozitorių kūrinius ir dalyvavo talentų pasirodymuose. Labai aukšto lygio koncertą išpildė solistė Diana Vytel. Dar koncertavo Bostono etnografinis ansamblis "SO-DAUTO", su dideliu dėmesiu ir pagarbos užsipelnytu folkloriniu pastatymu "Ten, kur anglų kalnai stėri".

Kursų darbas buvo sunkus ir įtemptas. Reikėjo ne tik skaityti paskaitas, bet ir padėti kolegoms verčiant iš anglų į lietuvių kalbą. Ši vasara Lietuvoj buvo ypatingai karšta ir tai vargino netik dėstytojus, bet ir klausytojus. Tačiau, profesionališkumas niekur nenuken-tėjo. Lietuvos pedagogų

susidomėjimas dėstoma medžiaga ir metodika buvo tikras ir gilus. Ir tai buvo galima jausti Lietuvos mokytojų paruoštuose siūlymuose ir pageidavimuose, kuriuos pasirodymai ir pabaigoj jie įteikė Švietimo ir kultūros ministerijai.

Kadangi Lietuvos Mokytojų kvalifikacijos instituto vadovybė vėl pakvietė A.P.P.L.E. sekančią vasarą sugrįžti į Lietuvą, suinteresuoti asmenys gali kreiptis ir gauti reikiamos informacijos rašant A.P.P.L.E., 325 Foot Hills Rd., Durhan, Ct. 06422.

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$90. **22 SVARAI** mažesnis paketas, \$55. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$90. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St., CHICAGO, IL. 60629. Tel. 312-436-7772



Sajodis Executive Secretary Saulius Kubilius and former U.S. Ambassador to Czechoslovakia Julian Niemchik at Houston reception in honor of Baltic political leaders.



KŪRYBA IR MOKSLAS



Sutikimas ir atsiveikimas

G. Kijauskienės nuotr.

JURBARKE PAGERBTAS STASYS SANTVARAS

Lietuvoje rašytojai neuž mirštami, pagerbiamas jų atminimas, sukaktys. Štai Jurbarko Centrinėje bibliotekoje 1992 m. birželio 2 d. labai gražiai paminėta ir poeto Santvaro 90-tasis Gimtadienis. Poetas – dramaturgas Stasys Santvaras gimęs 1902 m. gegužės 27 dieną Rusteikoniuose, Jurbarko rajone, miręs Bostone 1991 metais balandžio 12 dieną.

Šį paminėjimą suorganizavo Lietuvos rašytojų sąjunga (centras – Vilniuje K. Sirvydo 6). pakviesdama programos dalyvius, susitardama su vietiniais Jurbarko kultūros veikėjais.

Minėjimas įvyko gražiai birželio pradžios popietę Centrinėje bibliotekoje, kur iš anksto jau buvo paruošta Stasio Santvaro knygų, rankraščių, laiškų ir kitokios memorialinės medžiagos apie jį parodėlė, pagarbiai ir gražiai sutvarkyta, papuošta gėlėmis ir tautinėmis juostomis. Ten yra pastovus Stasio Santvaro muziejėlis, kuris plečiamas, renkama daugiau eksponatų. Muziejėlių pradėjo organizuoti irgi jurbarkietis poetas Jonas Juškaitis. (Deja, jis tuo metu negalėjo dalyvauti Poeto S. Santvaro paminėjimo programoje).

Specialaus kultūrininkų Komiteto suruoštas minėjimas susidarė iš poros valandų meninės programos, parodos apžiūrėjimo ir vaišių. Visą laiką buvo visų lūpose Poeto Stasio Santvaro vardas.

Pagrindinę ir didžiausią programos dalį sudarė paties Santvaro kūryba – poezija. Prisiminimus apie

Poetą ir jo kūrybos apibūdinimą savo paskaitoje iškėlė rašytojas Mykolas Karčiauskas. Jis, taip pat, pravėdė skaitymą poezijos (irekorduotų) paties St. Santvaro gyvu balsu, kuris skambėjo aiškiai ir labai įtaigiai.

Aktorė – literatūros skaitovė Virginija Kochanskytė paskaitė nemažą pluoštą kūrybos iš Santvaro knygų; tikrai meniškai skaitymas irgi klausytojams vaizdžiai priartino, deją, iš gyvenimo jau išėjusį Poetą. Apie 150 ar daugiau publikos susikaupe išklause šio neeilinio parengimo programos.

Rašytojų sąjungos pakviesta Lietuvoje viešinti

Alė Rūta papasakojo apie Stasio Santvaro nuostabią asmenybę – iš savo asmeninės pažinties su juo, iš draugystės su jo šeima.

Programa buvo palydėta ir pritaikytos muzikos.

Jurbarkiečiai gerbia savo apylinkės iškiliuosius žmones. Jie norėtų Stasiui Santvarui pagerbti – pastatyti Kopyltstulpį, ar kokį kitą paminklą, tačiau dar jiems stinga lėšų. Jei kas iš Santvaro gerbėjų Amerikoje keliais doleriais prisidėtų, prašomi juos siųsti šiuo adresu: Nijolei Masiulienei, Centrinės bibliotekos direktorei, Lithuania – Lietuva Jurbarkas, Dariaus ir Girėno g-vė, nr. 94.

RAŠYTOJO VYTAUTO ALANTO PALAIKŲ LAIDOTUVĖS

Jos įvyko 1992 m. birželio 15 d. Kaune. Vytauto bažnyčioje atlaikytos gedulingos šventos mišios, gausaus būrio Alanto gerbėjų palydėtas į Petrašiūnų kapines; ten buvo pasakytos atitinkamos kalbos, pašventinta amžinojo poilsio vieta.

Maironio literatūros muziejuje Kaune įvyko "Akademija", prisimenant iškilią lietuvių rašytoją, mirusį svetur, bet, jo paties valia, sugrįžusį į gimtąją žemę...

Šermenų pietūs įvyko restorane, kur taip pat pasakyta reikšmingų ir nuoširdžių kalbų. Laidotuvės organizavo Lietuvos rašytojų sąjunga, vadovaujama pirm. Vytauto Martinkaus. Rašytojo palaikus iš Amerikos atvežė Irena Alantienė, kuri Lietuvoje buvo

nė, kuri Lietuvoje buvo spaudos pagarbiai sutikta ir plačiai aprašyta.

Lietuvos rašytojų sąjunga birželio 18 d. Vilniuje suruošė ir Alanto 90-to Gimtadienio paminėjimą. Alantas gimęs 1902 m. birželio 18 d. Sidabrave, mirė 1990 m. balandžio 23 d. Detroit, Michigan, USA.

Šio minėjimo programą sudarė: Vyt. Martinkus, pagrindinis kalbėtojas Jonas Linkevičius, rašytojo gimnaitė Dagnė Jakševičiūtė, aktorė Virginija Kochanskytė, Irena Alantienė, Alė Rūta; žodinę dalį gražiai perpynė muzikinis ansambelis "Kulgrinda". Programa vyko Rašytojų sąjungos patalpose ir vėliau paminėta spaudoje.

Sidabravo bažnyčioje šia proga atidaryta memo-

rialinė a. t. a. Alanto lenta su jo bareljefu. Sidabrave Vytautas Alantas ypatingai jautriai ir gražiai jo krašto žmonių paminėtas ir pagerbtas.

Jono Aisčio sūnėno Justino Aleksandravičiaus rūpesčiu, jo našlės Aldonos pritarimu, Kauno Maironio literatūros muziejuje buvo labai prasmingai paminėtas

Jono Kossu – Aleksandravičiaus – Aisčio palaikų ir jo nuostabios kūrybos į Tėvynę grįžimas.

Šioje turiningoje programoje dalyvavo ir Lietuvoje viešintis poetas Bernardas Brazdžionis.

Maironio Liter. muziejaus direktorė yra Aldona Ruseckaitė.

A.R.

JERONIMO KAČINSKO KŪRYBA ŽENGIA Į PASAULĮ

Prieš metus kompozitoriui J. Kačinskui besilankant Lietuvoje, tarpininkaujant Klaipėdos muzikams, buvo užsakyta sukurti kūrinį, Klaipėdos miesto 740 metų sukakčiai. Pernai, po įvykusių šešių J. Kačinsko koncertų Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, kompozitorius su žmona Elena buvo labai šiltai priimti jiems suruoštamame bankete. Ta proga J. Kačinskui buvo suteiktas Klaipėdos miesto garbės piliečio vardas.

Grįžęs į Bostoną, J. Kačinskas ėmėsi pildyti savo pažadą ir parašęs jo pavadintos Siuitos – Kantatos 2 dalis, ją pasiuntė į Klaipėdą, kur per sukaktuvių festivalį buvo atliktos.

Dabar baigia kurti 3-ią dalį, o iš viso bus 4-ių dalių kūrinys. Pagal gautus laiškus iš Klaipėdos muzikų, visas kūrinys bus atliktas šį muzikos sezoną.

Kelionės į Lietuvą ir apdovanojimas tautine (nacionaline) premija praskai drino J. Kačinskui ir Amerikos muzikinį pasaulį, kas ilgai buvo neprieinama. Klasikinės muzikos radijas susidomėjo J. Kačinsko

Nonetu, kuris buvo atliktas 1938 m. Tarptautinės Naujosios Muzikos Draugijos festivalyje Londone.

Kūrinio partitūra buvo dingusi ir tik pirmoji čekų noneto ansamblio generacija galėjo jį atlikti. Dabartinį noneto ansamblį sudaro jau trečioji atlikėjų karta, kuri ketina Kačinsko Nonetą atlikti Prahoje.

Pagal atsiųstas partijas kompiuterio pagalba atkurs ir atspausdins visą partitūrą viena amerikiečių gaidų leidykla, sudariusi su J. Kačinsku sutartį. Nonetas numatomas atlikti ir Bostone.

Ta pati leidykla išleis ir Kačinsko Variacijas klame tui su fortepijonu, kuri Montrealyje atliks žymus klametistas J. Friedland.

Garsus saksofonų kvartetas "Atlantic" šio sezono programoje atliks J. Kačinsko Pirmąjį saksofonų kvartetą.

Susilaukia dėmesio ir Kačinsko dainos chorui, atliekamos lietuviškai įvairių chorinių kolektyvų. L.Ž.

DĖMESIO, JAUNIME!!!

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokyti kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruotės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PCJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviams. PCJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ai, kuris/žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išsivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PCJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TALKA DEBORAH FUNDACIJAI

Lietuvai nepriklausomybę atgavus, Tėvynėje gyvenantys stipriau pajuto išeivijos visokeriopą pagalbą, kur ypač reikšmingą vietą užima vaistų siuntos, pradedant mažais siuntinėliais savo artimiesiems ir baigiant stambiom, net milijoninės vertės, ne tik tai vaistų, bet įvairios medicininės technikos sudėtingų aparatų bei modernių instrumentų, skirtų Lietuvos ligoninėms.

Šiame reikale gražas paslankumo parodė nemažas skaičius išeivijos lietuvių gydytojų, tačiau šiame humanitariniame sąjūdyje dalyvauja ir amerikiečių fundacijos, norinčios ištiesiti pagalbos ranką naujais pagrindais pradėjusioms tvarkytis savo valstybinį bei ekonominį gyvenimą.

JAV LB Krašto valdyboje didesnės apimtys medicininės pagalbos Lietuvai klausimas iškilo, kai š.m. liepos 13 d. Deborah fundacijos prezidentas Stanley H. Fryczybski, Jr., LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkui A. Gečiui parašė laišką, pranešdamas apie šios fundacijos projektą (siekiantį 4 milijonus dolerių) pasiūsti į Vilniaus universiteto ligonę modernios medicininės technikos, mašinerijos bei instrumentacijos, skirtos širdies bei plaučių ligų gydymui. Jis pastebėjo, jog Vilniuje tėra tik viena keiteterizacijos (catheterization) laboratorija, ir toji jau pasenusi – reikia naujo generatoriaus, transformatoriaus ir X-ray elektroninės lempos (tube). Be šios laboratorijos – širdies ligos diagnozė neįmanoma. Tai tik vienas pavyzdys. Siuntos svoris bus apie 40.000 svarų. Kartu

eis ir atnaujinta ambulanso mašina. Į šį 4 milijonų projektą įeina ir Lietuvos gydytojų, širdies bei plaučių ligų specialistų, dvimėnės pasitobulinimas Deborah ligoninėje, esančioje New Jersey valstijoje, nuo Philadelfijos apie 35 mylios. Gydytojai lankysis per dvejus metus 4-5 grupėmis.

VRT pirm. A. Gečys, gavęs šią žinią, nedelsdamas kreipėsi laiškais į Amerikos prezidentą ir Gynybos sekretorių prašydamas, remdamasis "Humanitarian lift" programa, karinio transporto C-141 lėktuvo šiai Deborah fundacijos siuntai nugabenti į Vilnių. Prašymas buvo patenkintas. A. Gečys apie tai pranešė Deborah fundacijos prezidentui, pastebėdamas, jog JAV LB šį projektą remdama, iš kuklių išteklių paskyrė 2000 dolerių siuntos paruošimui keliauti į Vilnių.

Š.m. rugpjūčio 26 dieną Krašto valdybos vardu 2000 dol. čekį įteikė Balys Raugas Deborah fundacijos prezidento asistentei Cheryl Zopina-Bell, pareiškdamas viltį, kad šis čekis nebus paskutinis, o po jo Philadelphijos LB apylinkės valdybos pirmininkė Terešė Gečienė įteikė 500 dol. čekį ir Jeane Dorr perdavė iš Anastazijos Čiurlionienės palikimo Lietuvai 100 dol. čekį.

Tuo metu šioje ceremonijoje savo medicininę patirtį porą mėnesių čia gilinę gydytojai iš Vilniaus: Kęstutis Drėgūnas, kuris yra ir medicinos inžinierius, Kęstutis Versockas, Stanislovas Stankevičius ir vyr. gailastingoji sesuo Petronėlė Palaitienė. Jie visi jau buvo pasirengę sekančią dieną

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IDĖJĄ!

Kviečiame visus remti 1992 m. spalio 25 d. Tėvynės ateitį lemiančius Lietuvos seimo rinkimus.

Nuo seimo rinkimų priklausys Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė. Rinkimų laimėjimui opozicija panaudos visas galimas priemones ir negailės turimų didžiausių išteklių. Žinokime, kad rinkimuose glūdi paskutinė komunistinio revanšo galimybė.

Sąjūdžio koalicija už demokratinę Lietuvą, vadovaujama Vytauto Landsbergio, remiasi Lietuvos žmonių gera valia, ryštu ir teisingumu.

Lietuvos Sąjūdžio finansiniai ištekliai labai menki!

Šioje lemtingoje valandoje, išeivija turėtų prisidėti prie rinkiminės kompanijos nes be finansinės paramos bus tuščios Sąjūdžio koalicijos pastangos laimėti rinkimus.

Remkime Vytauto Landsbergio vadovaujamą koaliciją ir jo pastangas.

Dar šiandien pasiųskime bet kokio dydžio auką ir paraginkime savo kaimynus. Surinkti pinigai nedelsiant bus perduoti Sąjūdžio garbės pirmininkui Vytautui Landsbergiui.

Komitetas: Mykolas Abarius, Stasys Baras, Algirdas Brazis, Robert Boris, Jurgis Janušaitis, Antanas Juodvalkis, Rūta Juškienė, dr. Tomas Kisielius, dr. Leonas Kriaučiūnas, kun. John Kuzinskas, Petras Petrutis, Juozas Polikaitis, kun. Anthony Puchenski, prof. Jokūbas Stukas, Juozas Žygas.

Čekius prašome rašyti: COMMITTEE FOR DEMOCRATIC LITHUANIA
ir siųsti: Standard Federal Bank
Account No. 1101350010
4192 Archer Avenue
Chicago, IL 60632

Vytauto Landsbergio vadovaujamai koalicijai paremti siunčiu _____ dol.

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____

Skelbti spaudoje taip _____ ne _____

na skrydžiui į Vilnių, kur Universiteto ligoninėje iš Deborah gautą siuntą paruoš operacijoms, kurios prasidės rugsėjo 19 dieną ir užtruks 5 dienas, o jas vykdys 52-iejų specialistų būrys, vadovaujamas Deborah ligoninės širdies operacinės šefo dr. Lynn B. McGrath. Tų penkių dienų laikotarpyje bus operuota apie 30 vaikų, sergančių širdimi. Operacijų metu bus sudarytos sąlygos Lietuvos gydytojams kardiologams stebėti operacijų eigą. Operacijų eiga bus filmuojama. Video filmai liks Vilniuje ir bus naudojama medicinos studijose.

Šiai Amerikos medikų grupei iš Vilniaus išskridus, juos pakeis Lenkijos gydytojų grupė, vadovaujama dr. Zbignev Religa, gilinusi savo specialybę Deborah ligoninėje 1980-aisiais metais.

Besikalbant su Deborah

fundacijos prezidentu Stanley Fryczybski, maloniai nuteikė jo gražūs žodžiai apie Lietuvą bei jos ligonines su rimtai dirbančiu jų personalu. Jis aplankęs, Sovietijos imperijai sugriuvus, visas nepriklausomybę paskelbusias respublikas, žvalgydamasis Deborah fundacijai galimybės suteikti pagalbą. Buvusios sovietinės respublikos, kaip jis išsireiškė, "nesugeba savo ligoninių tvarkyti, jos yra apverktinoje padėtyje", ir ten Deborah paslauga būtų betikslė." Ir Pabaltijy Lietuva gerokai pralenkia savo kaimyninių valstybių ligonines, švara, tvarkingumu ir kitkuo.

Ypatingai šiltu bei pagariu žodžiu paminėjo Vilniaus universiteto operacijų klinikos direktorių dr. Vytautą Sirvydį, o kalbėdamas apie Deborah fundaciją jis net keletą kartų suminėjo dr. Jokūbą Stuką ir jo žmo-

na Loretą, aktyviai įsijungusius į medicininės pagalbos Lietuvai projektą.

B. Raugas

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrūta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

59 CENTAI UŽ SVARĄ
virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų. Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminei Lietuvoje.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
Tel.312-436-7772.



PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

KODĖL IR KAIP ORGANIZAVOSI PIRMIEJI PARTIZANAI

Spausdinsime kelias ištraukas iš Juozo Petraškos prisiminimų, atspausť jo dviejose knygelėse "Žvilgsnis atgal".

Autorius neturtingų valstiečių vaikas išėjęs nelingvą vaikystės kelią. Jis rašo:

"Šeimoje augome keturi vaikai; aš gimiau 1916 metais, sesuo Liuda – 1919-aisiais, brolis Albinas – 1924-aisiais ir brolis Pranas 1927-aisiais. Tėvai buvo religingi, tad ir mus, vaikus, mokė būti sąžiningais, dorais žmonėmis, mylėti savo kraštą, žemę, savo Tėvynę. Po pirmojo pasaulinio karo mūsų kraštas buvo labai nuniokotas ne tik materialiai, bet ir dvasiškai, nes caro valdžia draudė bet kokią tautinę veiklą, taip pat ir spaudą bei mokymąsi lietuvių kalba. Tad po karo savos inteligentijos buvo labai mažai, o ypač pradžios mokyklų mokytojų.

Todėl paskelbus nepriklausomybę, kuo skubiausiai imta ruošti šitų mokyklų mokytojus. Praėjo keletas metų, ir pirmieji nepriklausomos Lietuvos mokytojai pasirodė mokyklose. Ir į mūsų apylinkę 1925 metų rudenį atvyko jaunas mokytojas, baigęs Alytaus seminariją. Tais pačiais metais pradėjau lankyti pradžios mokyklą, kuria baigia 1929-aisiais. Mano mokytojas Antanas Varanauskas buvo didelis tėvynės patriotas. Todėl ir mus, vaikus, auklėjo ir mokė ne tik rašto, bet ir tėvynės meilės, doros, sąžiningumo. (1941 m. birželio mėn. su šeima buvo ištremtas, o vėliau tremtyje areštuotas, grįžęs, šiuo metu gyvena Pilviškiuose).

Vėliau baigia žemesniąją žemės ūkio mokyklą ir dirbau tėvo ūkyje. Kada prie pradžios mokyklų įsikūrė jaunųjų ūkininkų rateliai, aš irgi į vieną jų įstojau. Šių ratelių tikslas buvo mokyti ūkininkų vaikus elementarių ūkininkavimo būdų, supažindinti su įvairiomis sėjomainomis, bandomuosiuose laukeliuose žemės ūkio kultūros buvo tręšiamos įvairiomis trąšomis ir stengiamasi gauti optimalių derlių. Be to, vykdavo susirinkimai, kurių metu skaityti referatai žemės ūkio tematika; turėjome biblioteką, ruošdavome ekskursijas ir t.t. Viena jų prisimenu ir dabar. 1933 metų liepos pradžioje iš Alytaus išvykome 5 val. ryto į Kauną. Aplankėme

Vytauto Didžiojo karo muziejų, Aukštosios Fredos aukštesniąją žemės ūkio mokyklą ir jos pagalbinį ūkį, Tado Ivanausko zoologijos muziejų, Kauno "Maistą" (mėsos kombinatą). Toliau važiuojame į Marijampolę, ten aplankėme vienintelį tuo metu cukraus fabriką Lietuvoje, Kvietišio dvaro pavyzdinį ūkį, kuris augino ūkininkams Olandų veislės karvių prieauglį ir turėjo Hanoverio veislės erzilą. Grįždami užsukome į 10 ha pavyzdinį pienininkystės ūkį. Jis laikė 8 karves ir vieną ark-

lį, tuo metu dar turėjo pernykščio siloso. Į Alytų grįžome vėlai vakare, gerokai pavargę, bet patenkinti.

Jaunųjų ūkininkų rateliui vadovavo mokytojas A. Varanauskas ir valdyba, išrinkta vieneriems metams iš tų pačių jaunųjų ūkininkų. Man teko vienerius metus būti sekretoriumi izdininku ir penkerius metus ratelio pirmininku. Alytaus apskrityje buvo trys agronomai, kurie visokeriopai rėmė ratelius, lankydavosi net namuose. Tai apskrities agronomas Rokas Smailys, agronomas Jakulis ir smulkių ūkio šakų instruktorius Zujus. Vėliau Jakulis tapo Alytaus miesto burmistru."

Vėliau autorius atliko karinę tarnybą Ulonų pulke. Baigę puskarininkių mokyklą ir iki okupacijų pradžios tarnavo kariuomenėje.

Redakcija

Pirmieji nelegalūs žingsniai

1944 metais grįžus bolševikams, kartu grįžo ir baimė, neaiškus rytojus, ypač jaunesniojo amžiaus vyrams, nes buvo gaudomi "savanoriai" į okupacinę armiją. Be to, žmonės prisiminė 1941-ųjų areštus, tremtį, žudymus. Netikrumas rytojumi juos tiesiog slėgė, o iš vietinių valdininkų jokios paguodos, užtariamo ar patarimo nesitikėjo. Ir negalėjo tikėtis, nes jie buvo žaisliukai okupantų rankose, o ir patys stengėsi visokeriopai įtikti užgrobjams. Tuo kritišku momentu greitai išryškėjo, kas yra kas.

Nepritariantys okupantui atsiribojo nuo parsidavėlių ir jų vengė, o pastarieji dar labiau reikėsi, taip pabrėždami savo "pranašumą".

Dauguma jaunų vyrų pradėjo slapstyti, vieni savo sodybose įsitaisė slėptuvės, kiti, gyvenantys arčiau miškų, rasdavo prieglobstį juose.

Susibūrimų metu buvo aptarinėjama esama padėtis. Tai tęsėsi maždaug iki 1944 metų pabaigos, kuomet užgriuvo masinės generolo Vetrovo žudikų kratos ir žudynės. 1945 metų pradžioje pradėjo burtis pirmieji pasipriešinimo okupantui partizanų būriai. Be to, 1944 m. gruodžio pabaigoje prie Daukšių kaimo, Paliose, buvo išmestas lietuvių tautybės vokiečių desantas diversinei veiklai. Jų buvo 15, besileidžiant vienas pataikė ant Daukšių kaimo gyventojų Kasperavičiaus namo. Šis apie tai pranešė Gudelių gamizonui ir sribams.

Garnizonas nuvyko į nurodytą Palių vietą ir apsupo desantininkus, įvyko kautynės, žuvo 8 desantininkai, kiek čekistų – neaišku. Sep tyni, jų tarpe ir Junelis Leonas, išsisklaidė. Junelis pakliuvo į Balbieriškio mišką, kuriame kaip tik kūrėsi partizanų būrys. Tai vyko spontaniškai, be kieno nors nurodymų, tiesiog neapykanta okupantui, nenoras jam paklusti ir atviras teroras stūmė žmones į kovą. Nors žiemos sąlygomis ir, galima sakyti, niekieno nevadovaujami, tie savigynos būriai buvo partizaninio pasipriešinimo branduolys, kuris per kelis mėnesius sustiprėjo ir pavasarį jau sudarė rimtą organizuotą pagrindinį pasipriešinimą prieš pavergėjus.

Junelis Leonas buvo kilęs iš Šeštokų. Radęs jaunų vyrų, daugiausia laikėsi Balbieriškio miške, Gudelių pusėn, nes iš to krašto daugiau buvo vyrų. 1945 metų kovo 7 d., pavakare, jų stovykla netikėtai užpuolė Gudelių gamizono čekistai ir sribai. Žuvo 10 vyrų, tarp jų ir Junelis.

Visi palaidoti Gudeliuose viename kape. Slapyvardžių dar neturėjo.

Daugiausia partizaninio judėjimo branduolį sudarė kaimo bemeliai, besislapsantys nuo kariuomenės. Labai trūko vadovaujančio personalo, buvusių Lietuvos kariuomenės karininkų.

Tiesa, 1945 m. balandžio mėnesį būrio vadu paskirtas buvęs ulonų pulko karininkas Kuzmickas Martynas, slapyvardžiu Briedis, bet susirėmė prie Būdnų kaimo žuvo. Žuvimo

aplinkybės: iš kautynių jam pavyko pasitraukti laimingai. Aprimus šūviams, panoro pasižvalgyti, o čekistai, matyt, buvo palikę snai perį, nes pasigirdo tik vienas lemtingas šūvis. Kur užkasė, išaiškinti nepavyko. Tose kautynėse sužeistas ir paimtas nelaisvėn Bulota, kilęs iš Medvišių kaimo. Dalis kautynėse dalyvavusių partizanų perėjo į Prienų šilą su Pjūklų (pavardė nežinoma), kiti liko Balbieriškio miške.

Pavasarejant atsirado Lietuvos kariuomenės puskarininkių bei inteligentijos. Vienas iš jų Degutis Kazimieras – Raginis, buvęs Balbieriškio valsčiaus policijos viršininkas, kartu

su kitais ėmėsi organizacinio darbo ir greitai buvo sukomplektuoti vietiniai padaliniai, jungiantys įvairių apylinkių teritorijas ir turintys savus vadus.

Balbieriškio miške taip pat kūrėsi savarankiškas partizanų dalinys, teritoriniu atžvilgiu apimantis Balbieriškio ir Gudelių valsčius, vadu vienbalsiai buvo išrinktas Degutis – Raginis. Jo taktika buvo šiek tiek kitokia negu kaimyninių junginių, nes jis stengėsi išsaugoti kuo daugiau žmonių, nesivelti į atviras kautynes su čekistais, bet visada priminti, kas mes esame. Nors visiškai išvengti susidūrimų, aišku, buvo neįmanoma.

Nuotyčiai slapstymosi laikotarpiu

Slapstymosi laikotarpiu teko patirti ir gana kritiškų momentų. Vieną kitą papasakosiu.

Mūsų kluoną 1944 metų liepos mėnesį vokiečiai, vykstant mūsų, sudėgino, todėl tvartai tapo ir kluono dalimi. Aš retkarčiais pareidavau namo pasikeisti baltinius, o šiaip slapstydavau pas tolimus gimines, be to, tvarte, po dobilais, turėjau mažą slėptuvėlę.

Vieną kartą, sugrįžęs į namus, tvarte kalio gimas (nes vokiečių laikais, nesant malūnų, buvau pasidarius prie maniežo), atrodė, aplinkui buvo ramu. Šeima papietavo ir mane pakvietė, o tėvukas išėjo į kiemą pasižvalgyti po apylinkę, bet nieko aplink nepastebėjęs sugrįžo į kambarį. Kai pavalgiau, tėvukas pirmas pasuko į kiemą parsivesti arklių, aš iš paskos, ir prie durų, lauke, susitikome KGB kapitoną.

Aš nužvelgiau jį: nedidelis, atrodo, žydų tautybės. Jis tėvuko paklausė, ar aš jo sūnus. Šis atsakė, kad tai darbininkas, kalbės girtas. Kapitonas sugrąžino mus į virtuvę, pasodino nugaromis į stalą, o pats atsėdo ant suolo gale stalo, automata pasidėjęs ant suolo vamzdžiu į mane. Ši tą paklausinėjęs, bet nesusikalbėjęs, liepė pašaukti vertėją (pas mus kitame namo gale gyveno tėvuko dėdė, kuri mokėjo rusų kalbą, o kadangi čekistai ne pirmą kartą lankėsi pas mus, ją žinojo). Aš, nieko nelaukęs, staigiai pasikėliau ir eidamas tarstelėjau lietuviškai, jog einu pašaukti. Išėjęs į koridorių, smunku laukan per duris ir už sukrautų javų kūgių – į kojas...

Čekistas nesulaukęs ėmė klausinėti tėvuką, kur darbininkas (jau su vertėja). Jis

atsakė: kad baigęs darbą ir nuėjęs namo, o ką aš veikia, tėvukas kvietė į tvartą pažiūrėti, bet kapitonas nėjo.

Rytojaus dieną atvažiavo pilnas vežimas čekistų ir užsipoilė tėvuką: sūnus buvo, kodėl nesakei, o tėvukas atkirtęs: jeigu žinojote, kad sūnus, tai reikėjo pasiimti. Padarė kratą ir nieko įtartinu neradę išsidangino. Vėliau paaiškėjo, kad čekistas buvo atėjęs pas kaimyną Baranauską Motiejų (atstumas apie 400 metrų) ir stebėjo mūsų sodybą apie dvi valandas. Pastebėjęs kieme vaikščiojančius vyrus, ryžosi patikrinti. Gali kilti klausimas, kodėl aš nesiryzau susidoroti su čekistu? Pirmia, buvo gaila šeimos, antra, nebuvau tikras, kad jis yra vienas.

Antrą kartą, jau žiemą, 1945 metų vasarį, vėl buvau grįžęs į namus. Kaip jau minėjau anksčiau, tvarte po dobilais turėjau slėptuvėlę. Įlįsti į ją reikėjo iš viršaus. Tam buvo specialiai surištas atitinkamas dobilų kiekis pagal storį ir ilgį, lįsdamas paskui save užsitraukdavau jį iki slėptuvės dugno, ir paviršius būdavo lygus. Tvar-to langai buvo nemaži puikiai matėsi Balbieriškio – Alytaus vieškelis, nuo sodybos esantis apie 600 metrų. Aš, atsinešęs "Kario" žurnalą, skaitinėju ir retkarčiais žvilgteldavau per langus.

Oras, atsimenu, tikrai žiemškas – snigo, pustė. Stai-ga pamačiau nuo Balbieriškio link Alytaus važiuojančias trejas roges pilnas žmonių, bet iš tolo tokiu oru sunku išskirti, kas tie "keleiviai". Mūsų keliuką pravažiavę apie kilometrą nuo mūsų keliuko link Alytaus, pasuko į laukus ir į kiemą įvažiavo iš kitos pusės. Šuo smarkiai sulėjo, pasižiūriu į (Nukelta į 8 psl.)

KODĖL IR KAIP ORGANIZAVOSI PIRMIEJI PARTIZANAI

(Atkelta iš 7 psl.)

kiemo puse per langą, o iš rogių jau lipa kareiviai, gal ir stribai, vieni eina į trobą, kiti - į tvartą. Prie slėptuvės vuvu išmėtyti žurnalai ir viršutinis drabužis (nes per angą su viršutiniu netelpu). Kaip tik suspėjau sumesti žurnalus, drabužį, pats išmukti ir užsidengti angą tuo momentu, kai atsidarė tvarto durys. Apžiūrėję visus pakampes, užlipo ant dobilų, pavaikščiojo, atsistojo net ant angos ir, nieko neį-

tarę, išėjo.

Kratą darė svirne ir gyvenamajame name, o paskui pasigrobė lašinių bei dešrų, apstumdę mamą išsidangino. Tų abiejų papasakotų atsitikimų (o ar daug jų bus?) metu mane saugojo Aukščiausiojo apvaizda. Juk kitur "aktyvistai" išbaidydavo metaliniais strypais pašarus arba net perkraudavo į kitą vietą, o čia jiems Dievas atėmė protą, kad aš likčiau gyvas.

Susiorganizuoja Dzūkijos rinktinė

Kaip jau rašiau anksčiau, besislapstydamas pas tolimus gimines sutikau tokio pat likimo žmonių, taip pat besislapstančių. Vienas jų buvo mokytojas Juozas Rakauskas iš Norkūnų kaimo. Vėliau turėjęs slapyvardį Vėtra. Antras buvo darbininkas Juozas Simanaitis iš Balbieriškio miestelio slapyvardžiu Kelmelis. Su jais pavasarėjant kartais išeidavome į Balbieriškio mišką, tikėdamiesi sutikti ką nors iš besislapstančių, bet vis nepavykdavo, nors pėdsakų rasdavome. Turėjome tik pistoletus, tad per daug vaikščioti vengėme. Taip sulaukėme 1945-ųjų pavasario.

Kartą taip bevaikštinėdami sutikome keletą ginkluotų vyrų, tarp kurių buvo ir pažįstamų, bet, deja, pavardžių neprisimenu. Susitarėme po keleto dienų susitikti ir prisijungti prie jų. Vyrų sakėsi turį ryšį su Raginiu-Degučiu. Po keleto dienų atvykome į sutartą vietą ir buvome nuvesti pas Raginį. Jis sutiko mus priimti savo globon, nes visi buvome pažįstami anksčiau, tad sunkumų ir nepasitikėjimo nebuvo.

Toje aplinkoje buvome naujokai, be to, mūsų ginkluotė buvo tik "kišeninė". Po kiek laiko (dabar neprisimenu) tapome nuolatiniais miško gyventojais. Aš pasirinkau slapyvardį Patrimpas. Tuo laiku apie 50 vyrų jau buvo nuolatiniai miško gyventojai. Prasidėjo dalinio formavimas.

Kadangi Balbieriškio miškas yra viename masyve ir į rytus - Balbieriškio, o į vakarus - Gudelių valsčius, abu Marijampolės apskrityje, tad buvo susitarta, jog abiejų valsčių partizanai bus viename dalinyje ir turės vieną vadovybę, tik atskiruose būriuose. Pirmiausia Ra-

ginis surinko abiejų valsčių vyrus, paaiškino, kaip numatė formuoti dalinį, visi sutiko. Tada buvo pradėtas sudarinėti dalinio štabas. Kadangi Raginis-Degutis jau buvo išrinktas dalinio vadu, teko dabar tik patvirtinti. Prieštaraujančių nebuvo.

Sudarant štabą, Raginio žodis buvo lemiamas, nes jam pačiam su tais žmonėmis teks dirbti sunkų pogrindinį darbą. Pavaduotoju buvo paskirtas Tauras-Augaitis Petras, buvęs Lietuvos kariuomenės liktinis puskarininkis, štabo viršininku - Patrimpas-Petraška Juozas, ūkio dalies viršininku - Gervė-Kielius Stasys, antro būrio vadu Elytė-Alesius Radauskas. Pirmasis būrys buvo kartu su štabu, tad būrio vado nebuvo. Pirmojo būrio teritorija ir veikimo zona buvo Balbieriškio valsčiaus ribos, antrojo Gudelių. Dalinys turėjo turėti pavadinimą, bet laikinai nutarėme atidėti iki susitikimo su rinktinės vadu Ažuoliu-Jėčiumi Dominyku.

Kiekviename būryje buvo sudaryti du skyriai ir išrinkti jų vadai. Šis organizacinis darbas truko keleta savaitų. Reikėjo surengti mokymus partizaninėmis aplinkybėmis, miško sąlygomis. Be to, dauguma jaunesnio amžiaus vaikų nebuvo turėję reikėjo nors minimaliai supažindinti su ginklais, jų veikimu ir priežiūra, miško sąlygomis ir t.t.

Man teko tokia darbų sritis: dokumentų tvarkymas, kovinė parengtis, ryšys su rinktine, gretimais daliniais, Tauro apygarda ir daug kitų organizacinių klausimų. Šiek tiek apsitvarkę, užmezgę ryšį su Ažuoliu, buvome pakviesti (štabo nariai) pas jį pasitarimui. Išvykome birželio pradžioje visas šta-



Medininkų žudynių metinėms suėjus Vilniaus Archikatedroje buvo pašventinta Sausio 13-osios Brolijos vėliava.

bas: Raginis, Tauras, Patrimpas, Gervė, Vėtra ir prisistatėme Ažuoliui. Be mūsų, buvo pakviesti ir kitų grupių vadai bei jų štabai. Tai Margio grupės vadas Šarūnas-Pranas Paulauskas, "Geležinio Vilko" grupės vadas Žaibas-Voveris Vacius, buvęs Plechavičiaus rinktinės narys ir Marijampolės karo mokyklos auklėtinis. K. Kęstučio grupės vadas Žmogus-Adomas Bačiūška, Lietuvos kariuomenės karininkas.

Ažuolis padarė pranešimą apie tarptautinę padėtį, išsakė savo mintis apie partizaninę veiklą, jos uždavinius ir partizaninio judėjimo prasmę. Paskui kalbėjo vadai apie savo grupių veiklos kryptis, nes kiekvienos grupės veikimo aplinkybės buvo skirtingos. Ažuolis pasiūlė visų grupių vadams susijungti į vieną dalinį, kuris koordinuotų bendrus veiksmus. Vadai sutiko. Taip buvo sudaryta rinktinė ir pavadinta "Dzūkų" rinktine su savo štabo padaliniais. Tuo pačiu laiku rinktinės vadas Ažuolis patvirtino grupių štabų sudėtį bei dalinių veiklos teritorijas, taip pat ir mūsų grupės pavadinimą kunigaikščio Vaidoto grupe (Lietuvos kariuomenės 8 pėstininkų pulko vardu).

Pietų Lietuvoje, be "Dzūkų" rinktinės, partizaninis judėjimas buvo labai aktyvus, ypač 1945 metų pavasarį, atėjus į pogrindį tokiems vadams kaip pulkininkas leitenantas Juozas Vitkus, vėliau žinomas kaip Pietų Lietuvos, o dar vėliau A apygardos vadas slapyvardžiu Kazimieraitis ir Adolfas Ramanauskas slapyvardžiu Vanagas, 1945 m. buvo Merkinės rinktinės vadas. Tai jie sujungė pavienius partizanų būrius į rinktines ir apygardas. Tai buvo bene organizuočiausias partizaninio judėjimo branduolys Lietuvoje.

(Bus daugiau)



Brolijos vėliavos įrašai.

L. Kulbienės nuotr.

IR DIEVAS SU MUMIS PIRMA MŪSŲ!...

J. Bieliauskienė

Lietuvos Nepriklausomybės Gynimo Sausio 13-osios Brolija gimė tą stebuklą naktį, pilną mistinės šviesos, kada Lietuva tarsi ant Jaboro kalno buvo pakelta: persimainiusi, neatpažįstama, nepasiekiamą, nenugalimą brolybėje ir pasiaukojime. Mirė, priėmė žaizdas ir nesitraukė. Ir sustabdė grėsmingai ginkluotą, vėl vergiją nešančią karą, kruvino perversmo pabaisą. Sausio 12-osios popietėje susikūrė Bokšto gynimo štabas stebėti ir tvarkyti budinčius, tolygų gynėjų pasiskirstymą paros laike. Buvau atsakinga už reguliarių gynėjų maitinimą, palaikant ryšį su miesto Mietybos centru. Ir šeimininko akim vertinau viską kas dėjos prie bokšto didingosios kovos naktį. Savo išpildžius atspausdinau XXI amžiuje" ir LKDP "Apžvalgoje".

Sekančią naktį gynėjai susitelkė prie Parlamento jau supami vis augančių barikadų. Ėmė spausti šaltis, ir daugelį per lengvai apsiengusių vėliau sukaustė chroniškų ligų padažnėjimai, tačiau savęs žiūrėti nebuvo kada. 14-tą dieną 14 valandą paskambino savivaldybės deputatas Gedi-

minas Jakubečionis ir pakvietė mane, kaip Vilniaus skyriaus Caritas narę, lankyti sužeistuosius miesto ligoninėse, Lietuvos žmonių, Lietuvos valdžios vardu. (Dievas nuostabiai laimino mūsų troškimą išreikšti pagarbą, paguodą ir dėkingumą su šventu pasididžiavimo Viešpaties Išrinktais).

Prie kiekvieno artindavausi tarsi prie Šv. aukos altoriaus nevertumą jausdama ir tai buvo sekančią 15 d. dieną, dabar Šv. Jokubo ligoninėje. Iš vakaro aplankėme visas 4 ligonines, kur turėjo būti 45 sunkiai sužeistieji. Prie ligonių mūsų neprileido: ir vėlu, ir įslaptinimas bijant omono, palikome paketus.

Miesto Tarybos pirminko pavaduotojo tamybinių dovana buvo skirta aplankymui. Ir diena iš dienos per tris savaites, per ligonines ir namus, kuriuose gydėsi lengviau sužeistieji ir su šautinėm, mušimo žaizdom. Lietuvos valdžios, visos Tautos vardu (ir tai buvo šventa tiesa Nepriklausomybės gynimo Fondas - visų žmonių Lietuvoje ir Pasaulyje aukos

(Nukelta į 10 psl.)

LIPKIM Į KALNĄ

Vladas Vijeikis

Mes labai ištroškę žinoti kas darosi Lietuvoje. Taip buvo per pusę šimtmečio. Anksčiau žinios buvo labai sunkiai pasiekiamos. Gal koku nors būdu prasi-skverbdavo pro geležinę uždangą. Ir tai buvo nepaprastas įvykis.

Šiek tiek vėliau žinių pagausėjo. Tetulė ar sesulė parašydavo. Nelinksmos tai buvo žinios. Giminaitis Sibire, brolių sušaudė, apie kitus net žinių nėra. Bet po perestroikos žinių pagausėjo. O dabar tiesiog žinių tvanas.

Gauni laikraštį iš Lietuvos ir nuodugnai žinai kas ten darosi. Kas ką užmušė, koks parlamentaras kokiam į nosį tvoskė, kas ką blogo ar gero padarė. Skelbimai kviečia pravėdinti tavo dolerius – įvairiose investacijose. Merginos ieško vyrų, vyrai moterų (būtinai Amerikoje). Niekas nenori rimto susirašinėjimo su Lietuvoje gyvenančiais.

Laikraščių straipsniai labai išsamūs ir ilgi. Kai kam nusibosta ar pavargsta skaityti nes atspausiti labai smulkiomis raidelėmis. Lietuvoje dar nesužinojo, kad Amerikoje laikraščius skaito senimas, kurių akys nėra tokios, kaip išvykstant iš Lietuvos. Bet nekaltinkim. Ne dėl amerikiečių tie laikraščiai spausdinami.

Smulkiai ar stambiai buvo pranešta, kad lietuviai lipa į kalną, į Everestą ar dar kurį kitą. Belipant pritrūko. Gal virvių gal batų o gal dar kažko. Lietuvos vyriausybė labai greit atsiliepia į piliečių nedateklus. Tuojau pat paskyrė 24 tūkst. dolerių, kad šie vyrukai pasiektų kalno viršūnės.

Ta proga man prisimena

kitas kalnas. Kaune yra kalnas į kurį reikia įlipti. Tada buvo vadinama Kauko takas. Ir tuo Kauko taku man teko labai daug kartų lipti. Tiesa, šiek tiek atokiau buvo funikulierius, kuris labai lengvai užtraukdavo į kalną. Bet tuo laiku mano biudžetas neleido man pasinaudoti tuo moderniu keltu. Tad kasdien gerokai prakaituodamas lipau į tą kalną. Koks ten kalnas, bet vis dėlto kalnas.

Mano smegeninėje kyla mintis. O kam važiuoti kažkur į Everestą ar kokį kitą kalną? Yra čia pat kalnas. Tik reikia bent kiek fantazijos panaudoti. Sakysime, kalną laiptotojai gali į tą patį kalną lipti nuogi, repečkomis, atbuli. Būtų nepaprastas pasiekimas. Dar niekas tokio žygio nesugalvojo.

Lietuvos vyriausybė ėmė ir švystelėjo 24 tūkst. dolerių. Nei viena pasaulio vyriausybė to nepadarė. Tad kodėl Lietuva skundžiasi savo prasta ekonomine padėtimi? Kodėl kreipiasi į visą pasaulį, o labiausiai į Amerikos lietuvių, prašydami pagalbos?

Kalną laiptojimo entuziastai labai supyks paskaitę kas parašyta. Jie sakys:

"Kaip tas kiaulė gali išsizioti, kada mūsų vyrai rizikuoja, kad galėtų Lietu-

vos vėliavą įsmeigti kalno viršūnėje!"

Bet ar jie buvo toje viršūnėje? Ar mūsiškiai ras vietą kur įsmeigti? Ten tiek daug tų vėliavų. Nebėra vietos.

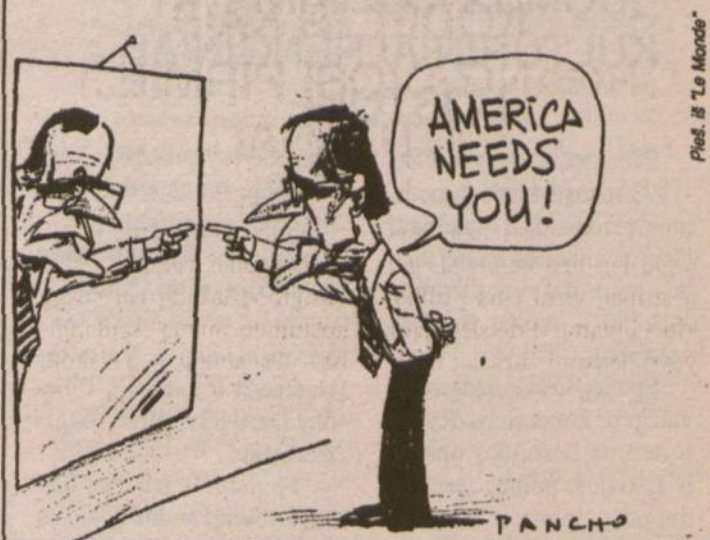
Besilankant Amerikoje aukštiesiems Lietuvos pareigūnams, pensininkai labai išdidžiai įteikia tūkstantį ar du Lietuvos atstatymui. Ir kur tie jų doleriai nueina? Keliems pramuštgalviams padėti lipti į kalną. O jeigu naujai besikuriantis ūkininkas paprašytų paskolos traktoriui nupirkti, kad galėtų žemę išpurenti ir užauginti rugių, kuriais penėtų kalną laiptotojus, kiauro krepšio specialistus, valdžios dykduonius. Ar manote, kad jis lengvai gautų? Neteko girdėti.

Tad pensininke, atidavęs savo dolerius Lietuvos atstatymui, džiaukis. Tavo doleriai lipa į kalną.

Būdamas labai ir labai jaunas vaikėzas, atsigulęs ant lentos perplaukiau Nemuną.

Labai didžiavausi savo žygiu, bet tėvas žadėjo premiją jeigu dar kartą tą darysiu, įsakmiai rodydamas į savo storą diržą. Prisimindamas tą savo žygį, siūlau Lietuvai vyriausybei įsteigti premiją perplaukusiam Atlantą ant lentos. To kiam didvyriui ir Amerikoje būtų galima surinkti dolerių. Ir jeigu Lietuva tiek dolerių turi kad nebežino kur jų dėti, tad kodėl nepasiskelbti dar keletos premijų.

Rinkimų kampanija Lietuvoje įsibėgėja, o JAV ji jau pačiame įkarštyje.



Ilgiausiai parlamente kalbėjusiam ir nieko nepasakiusiam: \$10,000. Komunistų partijos veikėjui kuo daugiau nuprivatizavusiam į savo kišenę: \$10,000. Greičiausiai persirentavusiam keigibistui: \$10,000. Krepšininkui pakeitusiam spalvas: \$10,000. (reikėtų daugiau. Jie įpratę į stambesnes sumas).

Poetai ir šiaip įvairūs pluksnagraužiai, pavydziai, žiūri į tas sumas. Palaukit, gal ateis jūsų eilė. O tu žemės knisėjau, nesitikėk. Tau premijų nenusimato. Nei tu į kalną lipi, nei į kiaurą krepšį metai. Nesiginčyk, kad tu krepšius pripildai rugiais, bulvėmis, burokais. Tai visiškai neįskaičiama premijų skaičių.

GYVENIMISKOS ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

MIRĖ KEPENŲ GAVĖJAS

DIRVOS įvairenybėse minėta beždžionės (baboon) kepenų persodinimo istorinė operacija žmogui, po 70 dienų baigėsi mirtimi. Jis mirė nuo kraujo išsiliejimo smegenyse, kuris neturėjo ryšio su kepenų persodinimu. Pittsburgho universiteto chirurgai konstatavo, kad tas ligonis iš viso buvo labai silpnos sveikatos prieš kepenų persodinimą. Jis nepakėlė diagnostinių perkeltų kepenų tyrimų. Tai buvo labai didelės rizikos bandymo aplinkybės. Ligonis nepajėgė viso to pamešti.

Jis sirgo nuo hepatito B viruso, kuris taip pat sunaikina ir iš kito asmens persodintus kepenis. 40% tokių ligonių miršta laike 60 dienų. Anot gydytojų "baboon" kepenys yra atsparios hepatito virusui. Tikimasi, kad beždžionės kepenų persodinimai ateityje sumažins organų trūkumą tokioms operacijoms.

Rugsėjo mėn. gydytojai, išstudijavę mirusio ligonio istoriją, žada tęsti toliau tokias operacijas – laukiantiems trims kitiems ligoniams.

ILGŲJŲ TILTŲ BAIMĖ

Šiame krašte esama daug milžiniškų tiltų. Daugelis esame girdėję apie "Golden Gate" tiltą Californijoje, "Mackinac" tiltą Michigane, "Chesapeake" tiltą Marylande arba "Delaware Memorial" tiltą ir kt.

Tie visi tiltai pasižymi savo ilgumu: nuo 5 iki 2.5 mylių ir yra bent 200 pėdų aukštyje nuo vandens lygio.

Ir štai dabar paaiškėjo, kad Amerikoje apstu žmonių, kurie bijo važiuoti automobiliais tokiais tiltais. Tokiai baimei net surastas terminas – "Gephyrophobia".

Plačiai negarsinama, bet tų tiltų priežiūros įstaigos turi specialias programas tiems bailiams vairuotojams padėti. Baimės pagauti vairuotojai sustingsta įvažiuojant į ilgąjį tiltą ir tuo pačiu sustabdo bet kokį eismą. Vienas iš tilto priežiūrėtojų paprastai įsėda į tokį automobilį ir nuvairuoja jį į kitą krantą.

Pernai Michigane 830 vairuotojams buvo padėta pervaziuoti Mackinac tiltą, Marylando Chesapeake Bay tilte pasitaikė net 1000 baigusių vairuotojų, o Delaware Memorial tiltu padėta 133 asmenims pervaziuoti. Nuo tokios baimės sustingsta ir vyrai ir moterys.

Kartą Michigane didžiulio sunkvežimio šoferis neįstengė pervaziuoti Mackinac tiltą, teko jam padėti. Pasitaiko ir tokių vairuotojų, kurie vengdami didžiųjų tiltų, važiuoja tris ar keturias valandas aplinkiniu keliu. O kiti kreipiasi į psichologus, kurie juos pagydo nuo tokios baimės prieuolių.

Skaityt kit ir platinkit
DIRVA

BALTIA EXPRESS CO. LTD

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE TO EASTERN EUROPE SUBSIDIARY OF AMBER GROUP
PRES. VIDMANTAS RAPSYS

TIK 90 CENTŲ UŽ SV. VIRŠ 80 SV.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ SU PRISTATYMU Į NAMUS BE MUITO

TIK \$1.00 UŽ SV., JEI SIUNTINYS LENGVESNIS, KAIP 80 SV.

— SIŪSKITE VISKĄ: NAUJUS IR NAUDOTUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, RADIO APARATŲ, BEI ASMENINIUS SIUNTINIUS
— MES ĮPAKUOJAME IR APDRAUDZIAME SIUNTINIUS
— PERVERDAME PINIGUS, PERSIUNCIAME DOKUMENTUS
— CHICAGOJE IR APYLINKĖSE PAJAMAME SIUNTINIUS IS NAMŲ
— MINIMALI SIUNTINIO KAINA \$25.00

GALIMI EXPRESS CARGO SIUNTINIAI PER 20 DIENŲ

ATVEŽKITE ARBA SIŪSKITE UPS ADRESU:

3782 W. 79th St. CHICAGO, IL 60652

TEL. 1-800-SPARNAI (TOLL FREE) 1-800-772-7624

1-312-284-6449

"TORVIL" LTD.

At the same time we would like to inform you of our new catalogue TORVIL 92' You pay only \$1.20 per Kg or \$0.50 per Lb. to send a parcel to your country.*

SELF PACKED PARCELS (AIR OR BOAT)

THE MOST ATTRACTIVE LOW PRICES

\$1.80 Lb.

Plus service charge

- FOOD • SWEETS • CIGARETTES • LIQUORS
- CLOTHING • SHOES • BEDDING • BICYCLES
- HARDWARE & APPLIANCES • KITCHEN SUPPLIES
- TOYS & STATIONERY • POTS & PLATES
- AGRICULTURAL EQUIPMENT & PARTS
- TIRES • CARPETS & FLOOR COVERINGS



CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210

U.S.A. 1-800-972-9284 or 1-800-932-7995

CANADA Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit #7, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel.: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel.: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910
U.S.A. Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 278-5258 Fax: (312) 278-0875
Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212. Tel/Fax (716) 894-9880

* This offer is valid for the catalogue orders only. Please note that this price is already included in the prices of the items.

ĮDOMŲ MUZIKINIAI IR KULTŪRINIAI RENGINIAI BOSTONE

Pabaltiečių serijos 1992-1993 metų 34-asis koncertinis sezonas bus ypatingai įdomus muzikos mėgėjams, nes jame dalyvaus žymūs atlikėjai iš laisvų Baltijos valstybių.

Spalio 4, sekmadienį, 3 val. p.p. koncertuos Rygos Katedros berniukų choras iš Latvijos, pelnęs tarptautinį pripažinimą. Choro vadovas ir dirigentas Janis Erenstreits, vargonais akompanuos Talivaidis Deksnis.

Lapkričio 8, Lietuvos pianistas Petras Geniušas, laimėjęs 1992 metų tarptautinį konkursą Palm Beach Floridoje, atliks solinį koncertą.

Estų atlikėjos Leelo Valdsaar Basham, fleita, ir Maaja Roos, pianinas, savo pasirodymu kovo 28 d., 1993 m. užskleis koncertinį sezoną.

Visi koncertai vyks First & Second Church, 66 Marlborough Street, Bostone, pradžia 3 val. p.p. Po koncertų vaišės, kavutė. Rengia Naujosios Anglijos Pabaltiečių Draugija, pirm. Irena Veitienė.

Koncertų serijos bilietus galima užsisakyti pas valdybos narius iki spalio 4 d.

Spalio 4 dieną, sekmadienį, 3 val. p.p. Museum of Fine Arts, Dennis Cape code įvyks styginių kvarteto koncertas, kuriame pirmu smuiku griežia Elena Kuprevičiūtė-Bergienė. Bilieto kaina 10 dol.

Lapkričio 12-15 dienomis World Trade Center

Bostone įvyksiančioje Tarp tautinėje mugėje dalyvaus lietuvių organizacijos – Tautodailės Instituto Bostono skyrius, pirm. Saulė Šatienė, Lietuvos Vaikų Globa, pirm. Daiva Veitaitė-Nedhardt ir Lietuvių Piliečių Darugija, pirm. Algis Skabeikis.

TI atstovės parengs dailės dirbinių, audinių, juostų bei suvenyrų parodą, demonstruos skaidres iš paskutinės liaudies šokių šventės Chicagoje. Globa ir LP Draugija paruos lietuviškų patiekalų, užkandžių ir gėrimų, kuriais vaišins mugės dalyvius. Visi kviečiami atsilankyti mugėje!

Tautos Šventės Mišios buvo atnašaujamos sekmadienį, rugsėjo 13 d. Šv. Petro bažnyčioje. Mišias laikė ir pamokslą Marijos gimimo ir Tautos Šventės proga pasakė klebonas kun. A. Kontautas. Susirinkusius po Mišių bažnyčios salėje pasveikino Bostono LB valdybos pirm. A. Kupčinskas ir JAV Krašto valdybos vicepirm. G. Čepas. Kavutę ir vaišės paruošė LB valdyba.

Fleitų Koncertas – Per mišias rugsėjo 27, sekmadienį, Šv. Petro bažnyčioje gros žymus Berlee kolegijos prof. fleitistas Mathew Marvuglio ir neseniai iš Lietuvos atvykęs fleitistas virtuozas Gediminas Stanaitis. Po mišių salėje jie



Dalios Kašubaitės ir Mark Metzger vestuvių nuotr. Iš kairės N. Degesytė, A. Degesytė, P. Metzger, M. Metzger, D. Kašubaitė-Metzger, V. Kašubaitė ir D. Metzger. D. Degesio nuotr.

atliks trumpą koncertėlį. Kviečiama pasidžiaugti jų muzikiniais talentais.

Šeštadieninė Bostono Aukštesnioji Lituanistinė Mokykla rugsėjo 12 d. pradėjo mokslo metus. Pasibaigus mokinių registracijai, kun. A. Kontautas atlaikė mišias, dalyvaujant mokytojoms, mokiniams ir jų tėvams. Vadovaujant Aldonai Lingertaitienei, mokiniai inscenizavo evangeliją, skaitė skaitinius ir intencijas, nešė aukas, aktyviai dalyvavo mišių eigoje.

Po mišių ir pietų pertraukos visi susiskirstė į klases, kur vyresnieji toliau gilins žinias, o daugeliui mažesniųjų tai buvo pirmoji lietuvių kalbos pamoka mokykloje. Daug metų veikia lopšelis, kuriame mokosi vaikai nuo 3 metų. Šiais metais lopšelyje dirbs mokytojos Naida Šnipaitė ir Eglė Šukienė, darželyje mokytojaus Danutė Kazakaitienė.

Gimnazijos kursą praves mokytojos Jūratė Aukštikalnienė – 2 sk., Liuda Žiaugrienė – 3 sk., Birutė Žiaugrienė – 4 sk., Liuda Senūtienė – VI sk., Aldona Dabrilienė – VII sk.

Aukštesniosios mokyklos istorijos kursą dėstys Mirga Gimiuvienė, literatūrą – Zita Krukonienė. Tautinių šokių būreliui vadovaus Rūta Mickūnienė ir Lina Subatienė. Šiemet norintieji galės pasimokyti judesio ir pantomimos įvaldymo technikos, kurią mokyklos Jūratė Mikšytė.

Aldona Lingertaitienė kūrybingai vadovauja programos praturtinimui, kuris skatina jaunimą dalyvauti tokiuose renginiuose, kaip teatro festivalis, Kalėdų eglutė, Užgavėnės, knygų skaitymo maratonas, margučių ritinėjimas ir kt.

Direktorės pareigas at-

GRAŽIOS VESTUVĖS ANNAPOLYJE

Liepos mėn 25 d. JAV Karo Laivyno Akademijoje Annapoly, Marylande, susituokė inž. dk. Romualdo ir Nijolės Kašubų jaunesnė dukra Dalia su leitenantu Mark Metzger.

Dalia ilgametė clevelandietė susipažino su būsimu vyru Lake Catholic gimnazijoje, kurią abudu naujavedžiai baigė 1985 metais. Ta draugystė išsivystė iki gražios Karo Laivyno Koplyčios altoriaus slenksčio. Kapelionas paminėjo per pamokslą, kad pirmą kartą išgirdęs lietuvių kalbą skaitytą iškilmių metu šitoje koplyčioje.

Nuotakos palydoje buvo vyresnė sesuo Vida Kašubaitė, jaunikio dvi seserys ir seserys Audra ir Nida Degesytės.

Vaišės po vestuvių įvyko "Academy Officers Club", kurioje pranešinėjo clevelandietė I. Bublienė.

Gražius žodžius tarė iš VA atvykęs ir A. Dundzila. Įdomu, kad A. Dundzila prieš daugelį metų gražiai kalbėjo ir Dalios tėvų vestuvėse!

lieka Daiva de Sa Pereira – Matulionytė, Tėvų komiteto pirmininkės – Lina Subatienė.

Šį pavasarį Bostono Lituanistinę mokyklą sėkmingai baigė abiturientai Darius Lalas, Rima Zikaitė, Aidan Banaitis, Audra Senūtaite, Jonas Zikas, Algis Kalvaitis ir Moacir de Sa Pereira. Už pažangų egzaminų išlaikymą Rimai Zikaitei ir Moacir'ui de Sa Pereira buvo suteikta piniginė A. Makaičio premija. Tepadeda jų įgytos žinios sėkmingai darbuotis lietuvių veikloje. L.Ž.

Prasmingą lietuvišką maldą viešai sukalbėjo šeimos draugė R. Marchertienė.

Dalyvavo nemažai nuotakos šeimos svečių iš Clevelando ir kitur.

Dalia Kašubaitė – Metzger baigė 1989m. Miami Universitetą Ohio valstijoje. Ji dirba Fox Retail Group bendrovėje. Vyras Mark baigė Karo Laivyno Akademiją 1989 metais ir šiuo laiku priklauso valdomųjų raketų kreiserio USS Ticonderoga etatui. Jų dabartinė gyvenvietė Norfolk Virginijoje. Dainius Degesys

IR DIEVAS SU MUMIS

(Atkelta iš 8 psl.)

dengė apsilankymų išlaidas). Sveikindavau kiekvieną, ir šventos laimės džiaugsmo žvaigždės nusvisdavo jų akyse. Pajuto, kad Tauta suvokia jų kančias, žuvusiųjų artimųjų, beribio skausmo vertę. Kokia vaiki kančios, džiugios kančios šviesa, padedanti ištverti ir sunkiausią kovą už laisvę, kada pavergtieji pakyla aukščiau kasdienybės atsimerant 23 – žuvusių 800 sužeistuosius ir su luošintus.

Ir jau nuo pirmųjų savaitės pasijuto, kad yra žmonių, kuriuose gimė mintis, kad turėtų gynėjai jungtis. Šią mintį pasakė Angelė Pladytė. Ir šiandieną jau yra Brolija, kuri tampa nauja Laisvės Šviesos trokštanči lastelė. Toji Brolija jungia tuos, kuriems Laisvė brangesnė už gyvybę. Ir Išeivijoje rėmėjų grupė kviečiama stiprinti Broliją. Brolija taps vartais Tautos susitaikymu per atsisteisimą. Ir Dievas eis su mumis pirmą mūsų!...



Religinės tautodailės puošmenos – mūsų tautinio meno brangenybės ir miestuose ir bažnytkaimiuose, net ir pavienėse sodybose. G. Kijauskienės nuotr.

CLEVELANDE ir apylinkėse



IR DIDELIEMS IR MAŽIEMS

Šv. Kazimiero Lit. mokyklos tėvų komitetas pradedant mokslo metus š.m. rugsėjo mėn. 12. 7 val vakaro Dievo Motinos parapijos auditorijoje suruošė Vyt. Kernagio koncertą. Į koncertą atsilankė apie 300 asmenų, kurių tarpe nemažai jaunimo ir mokyklos mokinių. Šis koncertas ir buvo skirtas mišriai auditorijai, t.y. dideliems ir mažiems: toks buvo koncerto moto.

Prieš išeinant aktoriui į sceną Vilija Klimaitienė visus supažindino su akt. Vyt. Kernagiu, apibūdindama jo teatralinį ir muzikinį pasiruošimą bei jo vaidybos ir muzikinį stilių. Vilija Klimaitienė tai atliko labai profesionaliai, sklandžia kalba ir puikia dikcija.

Vyt. Kernagis įvairių poetų eilėraščių ir savo kūrybai yra sukūręs muziką, kurią įdomia interpretacija palydint gitarai perduoda skaitytojams skirtų dainelių. Šiom dainelėmis Vyt.

Kernagis sudarė labai artimą ryšį su mokyklinio amžiaus vaikais, kurie ir patys retkarčiais įsijungė savo balsais į koncertą. Taip pat ir su suaugusiais aktorius sugebėjo palaikyti ryšį, įtraukdamas ir juos į bendrą dainą ir dažnai maloniai nuteikdavo gana sklandžiu humoru.

Antrąją koncerto dalį Vyt. Kernagis atliko prie piano. Akomponuodamas savo dainom atliko visą eilę humoristinių, tėvynės meile bei nostalgija dvelkiančių ir keletą estradinio žanro.

Publika entuziastingai pritarė garsiais plojimais, ypač paskutiniai dainai, kuri skambėjo: "Gyvuok meile, gyvuok saule, gyvuok Lietuva..."

Komiteto pirmininkas Kęstutis Civinskas dėkojo Vyt. Kernagiui už linksmai visus nuteikusius savo dainomis. Prisiminimui įteikė Vyt. Kernagiui ir jo technis

kam asistentui Mariui Šaduikiui marškinėlius su šv. Kazimiero Lit. mokyklos emblema, o Lana Pollock ir Aidas Idzelis įteikė po gėlių puokštę.

Po koncerto mažoje salėje vyko vaisės ir pabendraavimas. S.S.

ANGLŲ KALBOS KURSAI

Rugsėjo 14-tos savaitę prasidėjo anglų kalbos pamokos. Pamokos nemokamai, vakarais. Trys grupės pagal pajėgumą.

Dėl daugiau informacijų prašom skambinti Cathrine Thomas 371-7138

PARENGIMAI

• SPALIO 3-4 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių Dienas – Lithuanian Fair Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose.

• SPALIO 10 d. šeštadienį 7 val. vak. Pabaltiečių Bendravimo Vakarais – Latvių salėje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVE" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v.

1992 M. LIETUVIŲ DIENOS LB CLEVELANDO APYLINKĖS VALDYBA IR OHIO APYGARDA

KVIEČIA VISUS I

LIETUVIŠKA MUGĖ

ŠEŠTADIENI, SPALIO 3 D. 200 V. PP. 8-30 VV.

SEKMADIENI, SPALIO 4 D. 11:00 V. R. 4-00 V. PP.

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS PATALPOSE

MENO IŠDIRBINIAI - ĮVAIRENYBĖS LIETUVIŠKAS MAISTAS - PYRAGAI GAVINANTYS GĖRIMAI

ĮEJIMAS SUAUGUSIEMS \$3.00

JAUNIMUI Iki 16 METŲ - LAISVAS

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.



NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel: (216) 932-6100 Fax: (216) 932-5236

KELIONĖMS I LIETUVĄ IR I
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

NORINTIEJI DALYVAUTI RINKIMUOSE

Ambasada Washingtone praneša lietuvių visuomenei, kad registracija užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, kurie nori dalyvauti spalio mėn. Seimo rinkimuose, užsibaigė rugsėjo mėn. 8 d. Tie Amerikoje gyvenantys lietuviai, kurie neužsiregistravo iki to laiko negalės balsuoti Seimo rinkimuose.

Kadangi paskutinėmis dienomis Lietuvos diplomatinėse įstaigose užsiregistruojančių tarpe buvo daug nespėjusių susitvarkyti visų dokumentų, reikalingų Piliečio pažymėjimui gauti, Lietuvos įstaigos tiems asmenims pratęsia terminą Piliečio pažymėjimui įsigyti iki š.m. spalio mėn. 1 d.

Rinkimams užsiregistravę, bet piliečio pažymėjimo neįsigiję asmenys vienai iš Lietuvos diplomatinė įstaigų JAV-ose iki spalio mėn. 1 d. (pašto atžyma) turi būti pateikę:

1) pareiškimą pilietybei atstatyti;

2) kopijas dokumentų, kurie rodo, kad asmuo iki okupacijos pradžios buvo Lietuvos pilietis. (Jei asmuo gimęs ne Lietuvoje, bet gimdamas kitoje valstybėje neįgijo tos valstybės pilietybės – dokumentai, kurie rodo, kad bent vienas iš tėvų buvo Lietuvos pilietis.)

3) dvi 2,5 x 3,5 dydžio fotonuotraukas;

4) \$20 pažymėjimo mokesčių.

Asmenys, kurie užsiregistravo Seimo rinkimams, bet iki spalio mėn. 1 d. (pašto atžyma) nepateiks visų čia išvardintų dokumentų, bus išbraukti iš rinkėjų sąrašo ir Seimo rinkimuose negalės dalyvauti.

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

PATS METAS KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS I LIETUVĄ PER

atlanta IMPORT EXPORT

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE TO EASTERN EUROPE

58 CENTAI UŽ SVARĄ SIUNTINIAMS VIRŠ 100 SV.

68 CENTAI UŽ SVARĄ LENGVESNIEMS SIUNTINIAMS

MES SIUNČIAME VISKĄ, NAUJĄ IR NAUDOTĄ, SU PRISTATYMU I NAMUS BE JOKIO MUITO, APDRAUDŽIAME PAKUOJAME, PAIMAME IŠ NAMU.

KONTEINERIS IŠSIUNČIAMAS RUGSĖJO 26 D.

ATVEŽKITE ARBA ATSIŪSKITE UPS

639 E. 185TH STREET

EUCLID, OH 44119

(216) 481-0011

atlanta IMPORT EXPORT 100



TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

481-6677

MATAS REALTORS



NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas



ĮVYKIŲ KRONIKA

BALTIJOS KRAŠTŲ ATSTOVAI PAS RESPUBLIKONUS

Lino Kojelio, Washingtono veikiančios U.S. Baltic Foundation (USBF) pirmininko rūpesčiu, Baltijos kraštų atstovai dalyvavo Amerikos respublikonų partijos didžiajame suvažiavime.

Rugpjūčio 19 V. ir R. Harvey suruoštame priėmimo buvo pagerbti: Andrius Kubilius (Sąjūdžio vykdomasis sekretorius), Romualdas Razukas (latvių populistų fronto pirmininkas), Andrus Villem (estų krikščionių demokratų partijos vicepirmininkas), Marijus Šaulauskas (Lietuvos liberalų susivienijimo pirmininkas), ir Sallija Benefelde (latvių populistų direktorė).

Supažindindamas atvykusius, L. Kojelis pareiškė: "Šie mūsų svečiai yra tikrieji įvykusios revoliucijos – sunaikinusios komunizmą ir atnešusios demokratijos bei artėjančios ekonominės gerovės Estijai, Latvijai ir Lietuvai – didvyriai".

Priėmimo dalyvavo keli buvę Amerikos ambasadoriai, aukšti respublikonų valdžios pareigūnai bei Houston miesto verslininkai.

DR. LEONAS KRIAUCELIŪNAS Į BOSTONĄ

Dr. Leonas Kriaučeliūnas, ALTS-gos pirmininkas Bostono Tautinės S-gos skyriaus pirmininko J. Renelio kvietimu, š.m. spalio mėn. 3 d. vyks į Bostoną kur skyriaus metinio susirinkimo proga padarys pranešimą apie Tautinės S-gos valdybos atliekamus ir planuojamus darbus. Su skyriaus nariais pasidalins mintimis ir kitais Sąjungos veiklą liečiančiais klausimais.

MIRĖ STEFANIJA DEKSNINĖ

Dr. Stefanija (Stenė) Da bužinskaitė – Deksnienė mirė š.m. rugsėjo 3 dieną išsarginta skaudžios ligos.

Nepriklausomoje Lietuvoje baigė "Saulės" Mergaičių Gimnaziją ir medicinos fakultete odontologiją išgydama dantų gydytojos diplomą.

Buvo išteikėjusi už dipl. teisininko Jono Deksnio – Korp. Neo-Lithuania filisterio.

Amerikoje ilgus metus gyveno Vinelande, N. J. ir prieš trejus metus apsigyveno Danbury, Ct. netoli dukros šeimos.

Paliko giliame nuliūdime vyrą Joną, dukrą Ritą su vyru Dr. Aibrack, anūkė Daną, sūnų Viktorą su šeima ir būrį draugų.

DĖKOJAMA JUOZUI ŽVYNIUI

Juozas Žvynys, aktyvus St. Petersburgo Tautinės Sąjungos skyriaus valdybos narys, viešėdamas Chicagoje, turėjo pasitarimus su ALT S-gos valdyba ir ta proga padovanojo Sąjungos valdybai iš 22-rojo Tautinės Sąjungos seimo, kuris įvyko š.m. gegužės mėn. 16-17 d.d. St. Petersburg, Fla. video filmą. Nuoširdžiai dėkojame kolegai Juozui. ALT S-gos valdyba.

MARYLANDO LIETUVIŲ DRAUGIJŲ TARYBOS VARDU,

spaudai paremti, siunčiu \$25 auką. Linkiu sėkmės tęsiant šį kilnų, kultūrinį darbą. Janina Brasauskienė, kasininkė.

Ačiū už paramą.

LIETUVOJE IŠNUOMOJAMAS

laikinam apsistojimui 1 kambario butas 5-ame aukšte Vilniuje, prie "Žalgirio stadiono". Kreiptis: (216) 481 0011 nuo 9am-5pm.

KAIP SEKASI "LIETUVAI" PLAUKTI APIE PASAULĮ

(Atkelta iš 4 psl.)

nu buriuotoju Almantu Pusliu defiliuodami Panamos miesto centre, kelis karus krūptelėjome nuo šūvių, kuriuos paleido Santa Anos aikštės rajone budėję policininkai. Tvarkos sergėtojus su demonstratyviai atakintais karabinais čia pamatys vos ne iš kiekvienos padoriau atrodančios parduotuvės arba ofiso. Amerikiečių zona Ankonos kalno rajone aptverta spygliuota viela, prieigas budriai kontroliuoja uniformuoti JAV kariškiai.

Kontrastinga šalis toji Panama! Žmonėms stinga darbo, nėra pinigų, nėra ir duonos, – aiškino man to paties taksi vairuotojas, veždamas į Balboa jachtklubą, kurį vakarėjant apspinta tuntas juodaplaukių ir išbadėjusių tikrąją to žodžio prasmę prostitučių. Mačiau daug alkanų, iš nevilties, ko gero, viskam pasiryžusių žmonių. Net jacht klubo savartynus naršančios katės čia įtartinai liesos. Tiesa, miesto parduotuvės užverstos vakariečių požiūriu gana pigiomis prekėmis. Tačiau vietinių gyventojų perkamoji galia aki vaizdžiai neatitinka pasiūlos. Gal todėl įkyrūs "Parduotuvių berniukai" kiauras dienas šūkaloja ir pliaukšdinais prekybos pasažuose, o užsieniečius vos ne už atlapų stengiasi įgrūsti į vidų. Visa tai pamačius, kažkodėl nesinori tikėti buklėtais, skelbiančiais, jog Panama – finansinis ir komercinis Lotynų Amerikos centras. Šalis nesugebanti pasotinti visų savo piliečių man labiau priminė tipišką "bananų respubliką" su visomis iš to išplaukiančiomis ekonominio ir socialinio gyvenimo perversijomis. Susigaudyti, kas čia labiausiai kaltas nelengva. Tik viena aišku – pasauliui gyvybiškai svarbių magistralių kryžkelėje išikūrusi Panama kol kas neišnaudoja savo potencialo. Nemačiau, kad atgautas iš JAV kanalas greitai ir iš esmės pagerins panamiečių reikalus.

Panamoje mes šiek tiek papildome senkančias mais to produktų atsargas. Vaisių ir daržovių kainos čia tiesiog stulbinančios – matyt, ir toliau maitinsimės gerokai pakaitusiais, bet dar nesugedusiais konservais.

Rimas Dargis bando susisiekti su Australijos lietuviais. Tikimės, jog kelionei Ramiuoju vandenynu iki Sidnėjaus uosto 1000 litrų

gėlo vandens užteks. Kriškiu atveju vandenį pirkime amerikiečių administruojamose Samoa salose.

Prisiklausę įvairių kalbų apie tropinius ciklonus ir patys jau pajutę galingą jų alsavimą, galvojome kaip pigiau įsigyti satelitinį oro prognozių priėmimo aparatą. Pagelbėjo Bostono lietu

LIETUVOS LAIVAI PLAUKIA TOLIAU PER PASAULIO JŪRAS

Dvi Lietuvos jachtos, dalyvavusios didžiojo Columbo regatoj 1992 m. iškeltom būrėm lenktyniaudamos su daugiau kaip 200 kitų didelių laivų, plaukiančių iš Cadiz, Ispanijos į St. Juan, Portoriko o po to į New Yorką ir Bostoną dalyvauti liepos mėnesio paraduose ir iškilmėse.

Jachta "LAISVĖ" 60 pėdų ilgio su kapitonu Ignu Miniotu ir jo vyrų įgula paliko Bostoną 17 liepos ir pa skutinėje regatos kelio dalyje plauks į Liverpool, Angliją. Iš ten jie tęs kelionę atgal į Klaipėdą tikėdamiesi būti namuose Lietuvoje, rugpjūčio gale. Mes tikime, kad jie bus pagerbti kaip didvyriai. Lietuviai jūreiviai, kuriuos jie buvo aplankę St. Croix saloje pradžioje birželio, linki jiems sėkmingiausios kelionės ir laimingo sugrįžimo į Lietuvą. Bičiulystė tarp jūreivių ir lietuvių šeimų St. Croix saloje niekad nebus pamiršta.

Antroji jachta "LIETUVA" 54 pėdų ilgio, vadovaujama kapitono Stepono Kudzevičiaus ir Klaipėdos Jacht klubo pirmininko Rimmo Dargio su 6 jūreiviais (Gediminas Pilaitis – korespondentas, Ričardas Ramanauskas, Jonas Limontas, Linas Ivanauskas ir Almontas Puslys) paliko Bostoną ir kita kryptimi sugrįžo į Karibų jūrą. Čia yra pirmoji fazė jų kelionėje aplink pasaulį.

Pirmasis sustojimas 31 liepos 1992 buvo St. Croix, U.S.V.I. – namų uostas Jachtoms "NERINGA ANTRA" 53 pėdų, kapit. Benediktas Karalius ir "JŪRATĖ" kapit. Jonas Vakarietis.

viai, bet jų dovanoto kompiuterio net specialistai kažkodėl nesugebėjo užprogramuoti. Buriuotoja tautietė Reda Veitaitė iš Bostono pažadėjo atsiųsti kitą. Tarp kitko toji aplinkybė mus ir sulaikė patogiam Panamos priemiesčio jachtklube. Gal pirmadienį atkeliaus žadėtoji siunta. Tada prieš akis atsivertė nepažįstamos, gal kiek baugios, bet viliojančios Ramiojo vandenyno platumos ir galime buriuoti.

Po 7000 jūrmilių kelionės iš Klaipėdos balandžio 2, 1992 vienas faivas turėjo būti pataisytas ir jos įgula pailsėti prieš pradedant tęsti ilgą 30000 mylių kelionę aplink pasaulį.

Laike 2 savaitių vaisingose Vakariečių ir Karalių šeimose 8 jūreiviai turėjo progą keliauti po tropikų salą, valgyti ir miegoti namuose, sekti televizijoje olimpinis žaidimus, jų eigoje Lietuvos krepšinio komandos laimėjimus ir pralaimėjimą prieš Amerikos komandą pasiliekančią 3 vietoje ir su brongos medaliu.

Jie turėjo malonią kelionę jachta "Neringa Antra" į Buck – salą ir ten esanti Povandeninį Parką, kur jie turėjo progos nardyti ir matyti įspūdingiausius pasaulyje povandeninius vaizdus. "Fantastiska!" jie visi pareiškė.

Gera pailsėję narsūs jūreiviai 12 rugpjūčio išplaukė į Bahamos kanalą, kurį jie tiki pasiekti 19-21 rugpjūčio ir įplaukti į Pacifiką ilgai ir daug ištvermės pareikalaujančiai kelionei į Sidney Australijoje pro Galapagos, Amerikos Samoa, Figi salas ir t.t. Jei viskas gerai klosis, jie tikisi pasiekti Gerosios Vilties iškišulį Pietų Afrikoje ir ateinančiais metais apie pradžią balandžio 1993 sugrįžti į Klaipėdą.

Mes linkime jiems laimingos kelionės ir "gero vėjo".

Pr. Karalius,
St. Croix 1992.VIII.14

Skaityt kit ir platinkit
DIRVA

Mylimai motinai

A.A.

ANELEI SMETONIENEI

iškeliauvus Amžinybėn, giliai užjaučiame Lietuvos Tautininkų Sąjungos Pirmininką RIMANTĄ SMETONĄ ir Jo šeimą

Aldona ir Povilas Švarcai
Rūta Sakienė
Julija ir Jonas Petroniai
Elena ir Karolis Milkovaičiai
Irena ir Ramūnas Bužėnai

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujimų ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų, klausykites šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.